

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za in s e r a t e se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 10. maja 1906.

Štev. 19.

Izjava!

Odbor „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ se je v torek 8. t. m. posvetoval o notranjepolitičnem položaju in sklenil sledeče:

„Koroški Slovenci prej kakor slej z nepogljivo odločnostjo zahtevamo, da nam volilna reforma zagotovi vsaj dva sigurna mandata; vse slovanske državnozbornske poslance, zlasti pa „Slovansko zvezo“, pozivljamo, da odkrito in jasno nastopijo za to našo zahtevo in brezobzirno branijo pravice in obstanek obmejnih Slovencev, in da glasujejo proti volilni reformi, ako se naši docela pravični in skromni zahtevi ne ugotovi. Referentu za Koroško, gosp. dv. sv. dr. Ploju, se izreka za njegov možat nastop o priliki njegovega razgovora z novim ministrskim predsednikom princem Hohenlohe odkrita zahvala in se ga nujno in iskreno prosi, da hodi po tej poti neustrašeno naprej, in da za nobeno ceno ne odneha od zahteve vsaj dveh mandatov za koroške Slovence.“

Propad kmetijstva in naše šolstvo.

Bridka žalost me prešine,
ko se spomnim domovine!

Tako je tožil naš pesnik Jenko o pozabljeni slovenski domovini. Enako se godi rodoljubu, ki gleda naše lepe planine in vsaj deloma rodovitne doline. Stoletja se je znojil po njih slovenski Gorotanec-kmet, a sedaj njegov potomec — propada. Posestvo za posestvom postaja tujčeva last, in če je še v domačih rokah, je največkrat že zadolženo, ali se bo v doglednem času zadolžilo, če ne bo izredne pomoči. Kdor ima še kaj lesa, ga prodaja in si tako še začasno pomaga. Prodaja lesa je našemu kmetu zadnji vir dohodkov, ki pa že tudi usahuje. Žalostno je tudi, da prodajajo naši kmetje svoje planine grofom. Tako je skoro

vsa Uršulska gora last grofa Thurna, in zato bodo tudi na tej začeli baje že letos Nemci stavbo velike planinske koč. Pač žalostno dejstvo.

Kaj pa je vzrok, da propada kmetijstvo? Res je, da peša kmetijstvo v Avstriji sploh. Saj se je število kmetov v Avstriji od leta 1890 do 1900 zmanjšalo za okroglo 4600, in število kmetijskih poslov in dninarjev za 493.331 oseb, to je skoraj za pol milijona. Toda druge dežele se trudijo vse bolj resno za zboljšanje kmetijstva, nego na Koroškem, kjer se skrbi še za zgornjo nemško Koroško, spodnja pa se zanemarija. Saj niti nimamo slovenskega gospodarskega strokovnega lista, brez katerega si ni mogoče misliti krepke kmetijske organizacije, ki bi bil edin mogoč začetek zboljšanja kmetijstva. Ponujajo nam le nemške, in še te slabe — „Mitteilungen“.

Vzrokov, da hira kmetijstvo, je več, a za sedaj omenimo le enega, namreč beg kmetijskega prebivalstva v mesta. Posestnik ne dobi poslov, in one, ki jih še dobi, mora dražje plačevati, nego mu nese posestvo.

Komaj odrastejo naši kmetijski otroci šoli, hajd v mesto v službo, bodisi dobro ali še tako slabo. Laž je namreč, da bi bile vse mestne službe boljše nego na kmetih. Saj nas uči izkušnja, da pusti posel dobro in stalno službo na deželi in gre v mesto, kjer živi mnogokrat slabše in je tudi mnogokrat slabše plačan. Največ so temu vzrok naše šole. Za mesto in deželo so enako urejene, ali bolje rečeno, za mesta so dobro urejene, za deželo pa bi ne mogle biti slabše. Izobrazba, ki jo dobivajo kmetijski, zlasti slovenski otroci v ponemčevalnih šolah, je pač taka, da kmetu več škoduje nego koristi. Marsikdo je z nami vred prepričan, da bi slovenski koroški kmet bil celo mnogo na boljšem brez šol, kakor kakor pa je sedaj s šolami, za katere mora žrtvovati ogromne svote, takorekoč za svoj grob, v katerega naj polože počasi njegovo narodnost in blagostanje. Vse, potrebno in nepotrebno, se uči v teh šolah nadrobno, stanovski pouk kmetijskih otrok kot bodočih kmetov in kmetic pa je prepo vršen, da bi imel kaj vpliva na otroke v poznejšem življenju. Da bi vnela šola v otroških srcih ljubezen do domače grude, do rodne doma, do zares idealnega in, če je le količkaj v dobrem gmotnem položaju, najsrečnejšega stanu, da bi v otroških srcih vzbudila nekoliko ponosa do kmetijskega stanu, ki dovaja drugim stanovom zdrave,

krepke moči, ki je steber vsaki državi, o tem — ni govora. Saj mora v naših šolah vse to nadomestovati brezmejno hvalisanje nemščine, češ, da ta že sama na sebi osreči človeka in ga naredi imenitnega — „nobel“. Kaj je našemu šolskemu sistemu mar za hiranje kmetijstva med Slovenci! Da se le ti ponemčijo, pa je dosežen namen šole! Naše ljudstvo pa še tega žal ni izprevidelo in molči, ne oglasi se v celoti zoper tako krivico, da, mnogokrat jo, zaslepljeno ravno po šolah, samo hoče! In nasprotnik se nam zlobno roga.

Koroški Slovenci! ali se res ne boste nikdar spametovali? Li res še niste spoznali, da vam sedanje šole kljub dolgoletnemu ponemčevanju niso v blagostanju prav nič pomagale, ampak da ste ravno s pomočjo šole opešali. Če bi ponemčevalnice bile rešiteljice slovenskega kmeta, bi moral biti naš kmet že zdavnaj rešen, bi moral biti premožen, premožnejši od slovenskih kmetov po drugih deželah; in vendar je najrevnejši, in kakor kaže bodočnost, bo postajal vedno revnejši, dočim je upanje, da se bo kmetijstvu po drugih deželah boljše godilo.

V teh, za kmeta tako resnih časih, bi bilo pričakovati, da se bodo začeli zanj brigati oni, ki se hvalijo, da so njegovi izobraževalci, naši učitelji. Ti pa so slabši, nego naš slabi šolski sistem. Česar ta ne pokvari, pokvari učitelj. Dobrih učiteljev je na Koroškem le peščica. Značilno je, da imajo povsod po slovenskih deželah slovenski učitelji krepke organizacije, pri nas pa je to nemogoče, ker ni slovenskih učiteljev, oziroma je naše učiteljstvo takega vzgojevalnega mišljenja, da se morajo nekateri po božji podobi ustvarjeni ljudje sramovati svojega, od Boga danega jezika. Pa saj skoro ni drugače mogoče. Učitelji, pošteni in značajni možje, se pri nas sistematično preganjajo, da smo popolnoma prepričani, da se godi to na pritisk od zgoraj, in so tudi od svojih tovarišev-odpadnikov sovraženi. Če pa postane kak hajlovec vsled strastnega političnega boja na kakem kraju nemogoč, nevzdržljiv, ga kaznuje šolska oblast s tem, da mu podeli — boljše mesto. Zato to skoraj neumljivo rovanje učiteljstva proti vsemu, kar diši malo po slovenskem ali verskem. Med kmetijskim ljudstvom živijo, poznajo njegov obupen položaj, od njega se v prvi vrsti živijo, zanj bi morali vsled svojega poklica delovati, in vendar se zanj ne zmenijo.

Podlistek.

Nova gostilna.

Plečnik in Srakar sta bila imovita posestnika v Globeli. Bila sta sosedata in njih polja in travnike je ločil samo majhen potoček, ki je pritekalo izpod Peščenca, precej visokega hriba Globeli. Naša sosedata sta bila skozi dobra prijatelja, samo nekoč sta se prav zares sprla. To je bilo tako.

Iz bližnjega mesta je prihajalo po leti mnogo gospode v Globel, odkoder so jo mahnili na Peščenca, ki je res nudil na vrhu vsakemu krasen razgled. Plečnik in Srakar sta prišla do spoznanja, da bi gostilna v Globeli nikakor ne bila odveč in s točno postrežbo bi se dal zaslužiti marsikak groš od izletnikov. Oba sosedata sta prišla do prepričanja, da sta za krčmarsko obrt kot rojena in oba sta isti dan vložila prošnjo za dovoljenje gostilniške obrti. Obe prošnji pa sta bili odbiti in oba prosilca sta se seveda pritožila na višjo oblast, a zopet zaman. In čim dalje je stvar šla, tem bolj sovražno sta se pogledovala prej tako dobra prijatelja. In odkar so njih prošnje zavrnila tudi najvišje oblasti, sta živela med seboj kot pes in mačka.

Primerilo pa se je, da je prišel nekega dne deželni predsednik v mesto B., ki je bilo kake štiri ure oddaljeno od Globeli. O tej časti, ki je zadelo mesto, se je seveda že mnogo prej govorilo in tudi pisalo po časopisih. Izvedel je to novico tudi Srakar še dosti začasno in kot blisk mu je šinila v glavo misel, kaj ko bi šel v B.,

in osebno prosil deželnega predsednika za gostilniško dovoljenje. Gotovo mu ob tej priliki pristrčne prošnje ne more odbiti in on bo gostilničar. Plečnik pa ne! Predsednikov obisk je bil napovedan na ponedeljek, torej je sklenil Srakar oditi še v nedeljo v B. in se v ponedeljek predstaviti visokemu gospodu. Toda njegova zgovorna žena, pred katero seveda ni imel nobene skrivnosti, o tem krasnem načrtu ni mogla dolgo molčati, in tako je kmalu vedel Plečnik, na kak premeten način hoče priti Srakar do gostilne. Čakaj! mislil si je, prej bom jaz tam kot ti, in videli bomo, kdo bo prej gostilničar!

V nedeljo popoldne ob dveh se je odpeljal v B. Srakar, ob treh pa Plečnik. Tisti dan pa je celo popoldne deževalo in ko sta naša prosilca, nevedoč drug za drugega, prišla v B., sta bila premočena da je bilo joj. Ustavila sta se oba v gostilni „pri Jelenu“. Toda Srakar je hotel nastopiti bolj imenitno in šel v posebno gosposko sobo, Plečnik pa, ki je prišel uro pozneje je ostal v navadni sobi za kmečke pivce. Tako je hotelo naključje, da se obema niti od daleč ni sanjalo, da sta oba pod eno streho. Ker sta bila trudna in zaspana, zato sta hitro odvečerjala in šla spat. Srakar je dobil sobo v prvem, Plečnik pa v drugem nadstropju. Predno sta odšla v sobo, sta še oba trdno zabičala gostilničarju, da naj jima dobro presuši in osnaži obleko in ju gotovo pokliče najpozneje ob šestih. Ob sedmih namreč je imel priti predsednik in potem, ko so se mu predstavili politični uradniki, je bil odločen čas za sprejemanje raznih prosilcev.

Plečnik in Srakar sta pustila blatno obleko na stolu pred sobo in se kmalu zibala v mehkih posteljah. Hlapec je prišel po obleko in dolgo časa je trajalo, predno jo je toliko osnažil, da je bila spet za med ljudi.

Nesreča pa je hotela, da je hlapec osnaženo Plečnikovo obleko dejal na stol pred Srakarjevo sobo, Srakarjevo pa pred Plečnikovo. No, to še ni bila največja nesreča, večja smola je bilo to, da sta bila naša znanca kaj različnih postav. Srakar je bil majhen in okrogel kot sodček, Plečnik pa dolg in suh kot grablje.

Srakar se je zbudil zjutraj ob tričetrt na šest. Slišal je iz raznih cerkva ubrano zvonjenje in solnce je že sijalo skozi okno. Kot bi trenil je bil po koncu in strašna misel ga je obšla: „Kaj če sem vse zamudil? Segel je hitro po uro, toda ta se je ponoči ustavila in kazala šele dve. Kaj bo? Hitro odpre vrata in pograbi obleko, ki je bila na stolu. „Hitro, hitro“, mislil si je, „morda še ni prepozno“.

Začel je obuvati hlače. Toda, tristo zeljnatih kadi, noge kar niso mogle v hlačnice. „Ali so se tako uskočile od dežja“, zarobantil je jezno in krepkeje porival nogi v nastavljen hlače. „Ni mogoče! Na vse zadnje mi je neki tepec še obleko zamenjal. Saj to niso moje hlače! O kako bi mu poruval tista slovanska ušesa. Zdaj je vse zgubljeno! Predno dobim svojo obleko — — — toda, morda pa le spravim to nase, poskusimo!“

Po dolgem trudu in mnogih kletvicah je bil Srakar srečno v Bog ve čegavih hlačah. Sicer je precej pokalo tupatam, no pa notri je le bil. Podoben je bil dvema prav močno nabasanima

Kmetska mladina takorekoč beži v mesta. Vabi jo tja najbolj popolna prostost življenja. Tam bodo brez nadzorstva staršev in bodo začeli življenje, kakoršno se bo njim samim ljubilo. Da bi se to hlepenje po prostem mestnem ali, recimo odkrito, nemoralnem življenju brzdalo, bi bilo med mladino treba več trdne verske zavesti, bi bilo treba že v šoli več verske vzgoje, ki bi bila krščanskim kmetskim staršem gotovo všeč. Koroško učiteljstvo je pa drugega prepričanja. Na velikonočni terek je zborovala zveza koroških učiteljev v Beljaku, kjer jih je pozdravljala nebroj frankfurtaric. Tam učitelji niso čutili druge potrebe, nego ukrepati, kako vreči katehete iz šole, da bi po izpovedi nadučitelja Hohenwarta prevzeli pouk krščanskega nauka, ki bi ga izvrševali tako, da bi ne žalil nobenega verskega prepričanja. Torej da bi bila vera otrok všeč tudi judom, protestantom in brezvercem. Lep veronauk to! Nehote me spominja sledeče pripovedke:

Šolski nadzornik uči otroke, da morajo pozdravljati z „guten Tag“, ne pa s „hvaljen bodi Jezus Kristus“, češ, da s prvim pozdravom ne žalijo ne Judov, ne Turkov, ne brezvercev. Ko vpraša nato nekega dečka, kako ga bo zanaprej pozdravljaj, mu odgovori dečko da z „guten Tag“. „Zakaj?“ vpraša nadzornik. „Zato,“ mu odgovori fant, „ker ste jud“. — Če bi prevzeli na ljudskih šolah učitelji veronauk, bi izbacnili iz šol še tisto trohico slovenščine, ki jo uživajo otroci sedaj še pri pouku krščanskega nauka. — Še bojvitejše je govoril učitelj Regensberger, ki je zahteval: „Iz šole mora krščanski nauk, Boga ni treba, Bog je družba, in mladino versko vzgojevati se pravi vzgojevati jo za delo in izpolnjevanje dolžnosti.“ Kaka mešanica, kako protislovje! Ali ne ve ta mož, da brez Boga ni pravih dolžnosti in da bi celo otroku ne bilo treba ubogati učitelja, če bi ne bilo Boga treba, če bi ne bilo četrte božje zapovedi!

S takimi nastopi si učiteljstvo škoduje na ugledu, ki ga še ima pri ljudstvu, in zadnji čas je, da se začnejo učitelji, ki se ne strinjajo s takim mišljenjem, organizirati, da jih ljudstvo ne bo zamenjalo z drugimi. Zakaj treba bo naše ljudstvo proti takemu učiteljstvu, ki ne spoštuje nobenega ideala več, organizirati, in našli se bodo kraji, kjer bo nastopilo ljudstvo rajši z odločnim odporom proti šoli, nego da bi pustilo brezvestnim učiteljem svoje najdragocenejše na zemlji, svojo mladino.

Gospodom katehetom!

Zaporedoma začenja v zadnjem času nastopati vsenemško učiteljstvo proti poučevanju krščanskega nauka v materinem jeziku! Najzadnje se je zgodilo v Pliberku, da je šolsko vodstvo pobralo otrokom slovenske učne knjige in je razdelilo nemške. G. katehet Hornbök je na to, kakor povzamemo iz vsenemških listov, ugovarjal pri c. k. okrajnem šolskem svetu in je takoj razdelil otrokom druge — svoje knjige. A c. k. okrajni šolski svet je postopanje šolskega sveta odobril.

Gg. katehetje, takih stvari ne smemo trpeti. Ne čakajmo, da morebiti kn.-šk. ordinarijat stvar

klobasama, ki se morate zdaj zdaj razpočiti. Spodaj so bile hlače seveda precej predolge, no pa to ni bilo tako hudo, ker se je dalo lahko popraviti s tem, da jih je zavil za dobro ped nazaj. Zdaj še telovnik. Počil je sicer po šivu od vrha do dna, gumbov ni bilo mogoče zapeti. Srakar je bil hvala Bogu zdaj že na pol opravljen. Najtežje je šlo s suknjičem. Ves poten je bil Srakar predno je zlezal notri. Ko je še predolge rokave zavil skoraj do komolcev nazaj, je bilo oblačenje končano. Boljši je še v tej obleki dobili gostilniško dovoljenje, kot ga pa sploh ne dobili. Zdaj pa le hitro pred gospoda predsednika.

Srakar je ravno odšel iz gostilne, ko se je prebudil Plečnik. Bilo je pol sedmih, torej pol ure pozneje, kot je naročil naj ga pokličejo. Neusmiljeno je začel zabavljati čez gostilničarja, čez postrežbo in tarnal na ves glas, kako je povsodi nesrečen, ker prav gotovo ga bo Srakar prehitel in on dobil dovoljenje za gostilno.

Pa vendar vse še ni izgubljeno, le hitro se je treba opraviti in se podvizati k predsedniku.

Plečnik pograbi v naglici obleko pred sobo in se začne napravljati. Toda nekam silno lahko mu je šlo to od rok. Toda — za Boga — le prekmalu je spoznal, da to ni njegova obleka. Kaj storiti? Predno prikljče hlapca, oziroma tepca, ki mu je obleko zamenjal, in dobi svojo obleko, bo imel Srakar dovoljenje za gostilno bržkone že v žepu in potem njemu ne ostane drugega, kot dolg nos. Torej hitro tujo obleko nase.

Ko se je opravil, se je pogledal v zrcalo, toda samega sebe je komaj spoznal.

končno uravna, marveč nastopimo in glejmo le, da z ordinarijatom ne pridemo v nasprotstvo.

Kaj so pa vsenemški učitelji, da se drznejo tako nastopati? Gg. katehetje jim morajo enkrat za vselej pokazati pot izpred cerkve. Ne smemo trpeti, da se bodo ljudje, ki so večinoma brez značajni sluge vsenemške stranke, proti vsi postavi vtikali v verski pouk in da bodo razdirali v šoli ugled duhovnikov.

Postava od dne 25. majnika 1868 določuje: § 2. „Unbeschadet dieses Aufsichtsrechtes (države), bleibt die Bewegung, Leitung und unmittelbare Beaufsichtigung des Religionsunterrichtes und der Religionsübungen der betreffenden Kirche oder Religionsgesellschaft überlassen.“ To je ena tistih pogubnih določb, ki so pouk celo verskega nauka vrgle v kremplje prostozidarjev, kajti vrhovno nadzorstvo tudi verskega poučevanja prihranila si je država, ki je brezverska. Prostozidarji so pa tudi v tej dobi narodom le polagoma zadajali svoj strup. L. 1869, 14. majnika, je prišla v veljavo druga postava, ki določuje: „Die Religionslehrer, Kirchenbehörden und Religionsgenossenschaften haben den Schulgesetzen und den innerhalb derselben erlassenen Anordnungen der Schulbehörden nachzukommen.“ Na podlagi te postave si lahko domišljuje menda vsakateri krajni šolski svet, da mora vsa duhovščina in knezoškof z njo vred plesati, kakor bodo ti vaški ali mestni modrijani sklepali.

Jasno je, da je verski pouk brez materinega jezika nemogoč! Verski predmet je težaven, otrok se lahko uči pisati, računati, risati in dr. brez jezika. Ali pa bomo pripuščali, da se verski pouk v šolah potisne na tisto stališče, na katerem se nahaja pri gluho-nemih! In vsled tega, ker je verski pouk vezan na jezik tako, da je brez jezika nemogoč, smatramo kot nepostavno, da bo o jeziku sklepal kdo drug in ne tisti, ki ima določevati vsebino krščanskega nauka — to je kn.-šk. ordinarijat. In če bi kedaj bilo mogoče, da kak ordinarijat zaukaže tuj jezik v šoli, kakor na pr. na Ogrskem ali Poznanskem, bi se duhovščina takim naročilom ne smela ukloniti, predno ne spregovori najvišja cerkvena instances in predno ni dognano, da se po nobeni poti ni mogoče ogniti tega zla. Mi pa nismo na Pruskem in ne na Ogrskem, in na duhovnikih samih je, da tako daleč ne pridemo.

V drugo je postopanje šolskih vodstev popolnoma nepravilno in ima očiti namen, razdirati ugled veroučitelja. Če šolsko vodstvo misli, da pri veronauku kaj ni v redu, tedaj ni šolski vodja poklican takorekoč s silo in za hrbtom veroučitelja nadlegovati mladino. Naj napravi svojo pritožbo po pravilni poti instanc in le-te bodo sklepale, duhovnik pa se bo sklepom uklonil, če so postavniki, in če ne nasprotujejo njegovim vestim; pred vsem pa ima duhovniku dajati naročila le ordinarijat in nikdo drugi. Obžalovati je, da se s takim postopanjem učiteljev kopiči zaničevanje ljudstva na uboge vsenemške sužnje učitelje. Njim narodne nestrpnosti ne uračunamo, pokažimo pa, da nam vsenemška brezverska stranka nima naročevati, kako se bo verski nauk poučeval. Smrdljivih kozlov v Kristusovem vrtu ne bomo trpeli.

Hlače so segale samo do kolen, in spodaj so pokrivala noge samo spodnje hlače in nogavice. Suknjič je pokrival nekako polovico hrbta, bil pa je širok, da bi imel v vsakem rokavu še eden lahko prenočišče. Malo da se Plečnik sam sebi ni glasno nasmejaj, toda bil je v preveč resnem položaju; treba bo stopiti v tej obleki pred deželnega predsednika. Kaj bo rekel? Nič, poguma ne sme izgubiti, gostilničar hoče in mora postati, torej le pred predsednika z dobro priučeno prošnjo.

Srakar je med tem prišel v mestno hišo, kjer se je ustavil predsednik. Skozi goste vrste navzočega občinstva se je preril le s težavo in prišel srečno do gospoda predsednika.

Ko je množica zagledala smešno oblečenega okroglega možička, je zagnala glasen smeh. Srakarju je bučila kri v glavo, zardel je kot rak in zdelo se mu je da mu mora zdaj počiti kaka žila v glavi. Toda šlo se je za gostilno, zdaj ali nikoli več, — to mu je dejalo pogum in srčno je stopil pred visokega gospoda, se priklonil kolikor je dopuščala to pretesna obleka in začel:

„Slavna c. k. deželna vlada! Ponižno podpisani prosim, da se mu blagohotno podeli dovoljenje za zvrševanje gostilniške obrti v Globeli, kjer je gostilna ne samo zelo koristna, ampak tudi potrebna radi tujcev, ki prihajajo tjakaj. To bo tudi zame dober vir dohodkov, da morem lažje plačevati davke, ki sem jih pa tudi tako vedno vestno odračunal.“

Več mož ni vedel povedati, in ker se je bil nekaj zmešal, je končal svojo prošnjo z glasnim — amen. Istočasno se je globoko priklonil in

Koroške novice.

Dr. Ploj pri ministrskem predsedniku.

Po poročilu nemških listov se je izrazil g. dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj, ki zastopa pravice in zahteve koroških Slovencev v zadevi volilne reforme, sledeče o svojem pogovoru z ministrskim predsednikom: „Lojalno in odkritosrčno sem povedal ministrskemu predsedniku, da bomo jaz in moji ožji somišljeniki iz Štajarske vzlic temu, da smo načelno pristaši splošne in enake volilne pravice, le tedaj mogli glasovati za vladno predlogo, ako dobi Koroška dva slovenska mandata. Princ Hohenlohe je večkrat poudarjal, da se preosnova volilne pravice ne da več zadržati. Vzlic temu se mi še zdi dvomljivo, ali se bo izprememba dala izvesti parlamentarnim putem. Govorilo se je tudi o parlamentarizaciji ministrstva. Izjavil sem, da bi morali tudi Jugoslovani samoumevno dobiti primerno zastopstvo v ministrstvu. Iz pogovora sem dobil vtis, da princ Hohenlohe ne misli neposredno na parlamentarizacijo.“ — Kakor vidimo iz tega pogovora, imamo koroški Slovenci v štajarskih državnih poslancih, posebno pa v g. dvornem svetniku dr. Ploju, odkritosrčne prijatelje, ki hočejo vse storiti, da bomo dobili svojo pravico.

Politikujoči uradniki. Obče je znano, da se slovenski uradnik na Koroškem ne sme niti najmanj ganiti v narodnem oziru. Bog ne daj, da bi se pokazal javno, v političnem življenju Slovencev, kajti takoj mu sedijo na vratu z disciplinarno preiskavo in tudi kaznijo. Nemcem je seveda vse dovoljeno. Nemški uradniki smejo govoriti na shodih, smejo zabavljati proti drugi narodnosti, proti vsemu, kar jim pride na misel. Zato tudi ni čudno, da sedijo v izvrševalnem odboru vsenemške stranke na Koroškem kar trije c. k. uradniki. Ti trije so: dr. Gustav Zoepfl, c. k. skriptor v Celovcu, kot načelnik; pristav c. k. državnih železnic Oto Rößler v Beljaku kot podnačelnik; in dr. Hans Angerer, c. k. profesor v Celovcu, kot namestnik. Poleg teh je še en učitelj v odboru. — Kaj bi se zgodilo s slovenskim učiteljem, ako bi bil odbornik slovenskega političnega društva? — Nameni vse-nemcev so znani vsakomur, in gotovo tudi c. k. vladi. Kolikokrat se je že slišalo v državnem zboru iz vsenemških ust, da želijo čim prej podreti črno-rumeno mejo med Avstrijo in Nemčijo, da hočejo proč od Avstrije, proč od Habsburžanov v blaženi hohenzollernski pruski rajh. In v izvrševalnem odboru te stranke sedijo c. k. uradniki! Res daleč smo že prišli v naši ljubi Avstriji!

Nos dr. Lemischu. Česar se vsemogočni voditelj nemških nacionalcev ni nadejal, se mu je pripetilo prošlo nedeljo v Borovljah. Splošno je namreč znano, da sta skovala načrt za razdelitev volilnih okrajev na Koroškem dr. Lemisch in Dobernik, in da sta bila ravno ona dva tista, ki sta zmašila skupaj takoimenovani „slovenski“ volilni okraj — Pliberk, Dobrlavas, Železna Kapla in Borovlje. Prošlo nedeljo je bilo zborovanje v Borovljah. Tu so se zborovalci odločno uprli dr. Lemischevemu tiranstvu. Dr. Lemisch je sicer na dolgo in široko razkladal, da ni mogoče načrta

resk — hlače so se mu na osodepolnem mestu, ki ga pa sam ni videl, razparale dobro ped široko. Srakar ni vedel kam bi se dejal, ljudje so se začeli na ves glas smejeti in celo gospod predsednik je le s težavo prikril prisrčen nasmeh, ki mu je zaigral na obrazu.

Komaj se je smeh nekoliko polegla, prisopiha ves zasopel Plečnik. Radi njegovega predpustnega oblačila ga nekateri niso hoteli pustiti pred predsednika, toda s trdimi komolci si je sam napravil potrebno pot in klical že od daleč:

„Prevzišeni gospod deželni predsednik! Pre-skrbni oče svojih podložnih! Gostilno moram dobiti jaz, jaz sem prvi imel ta načrt, jaz plačujem tudi več davkov kot Srakar, jaz —“

Srakar je kar prebledel, ko je zagledal zraven sebe svojega nasprotnika, ko pa je spoznal na njem še svojo obleko, je planil nanj kot jastreb na pišče in ga začel obdelovati:

„Grdoba tatinska, tebi bo kdo zaupal gostilno? Nikdar in nikoli! Gospod predsednik! Ta mi je po noči ukradel obleko, pogledajte ga, saj je v njej. Ali naj se takemu poštenjaku da gostilna?“

„In ta je ukradel mojo obleko, pogledajte ga, saj jo je že oblekel“, kričal je ves razsrjen Plečnik. „In raztrgal mi jo je tudi že — pogledajte, gospod predsednik, tu zadaj je vsa razparana... zahtevam odškodnino!“

„In jaz zahtevam gostilno“, zastokal je Srakar; „ti prekleman kozel si me spravil v tako sramoto, jaz hočem odškodnino jaz.“

„Verjemite, gospod predsednik, ta človek je tat in goljuf.“

več izpremeniti, češ, da se je vlada že izjavila zanj, ali vse njegovo govorjenje ni nič pomagalo. Kirschner je bil sicer tudi proti Lemiševemu načrtu, ali rekel je, da stvar še ni izgubljena, kajti tudi po tem načrtu Nemci proderejo s svojim kandidatom. Samo agitacije je treba. — Shod je sprejel resolucije, v katerih se zahteva, da se Borovlje pridele Gornji Koroški, da se ločijo mesta, trgi in industrijski kraji od kmetijskih občin. Na nekem prejšnjem zborovanju, dne 22. m. m., se je izreklo „začudenje“, da se poslanci niso brigali za Borovljance, temveč so kar brez njih barantali zanje, ne da bi se jih bilo vprašalo. Resolucije so bile sprejete soglasno, kar toliko znači, kakor pošten nos dr. Lemiš in velikemu „dobrotniku“ Borovčičev — Dobrotniku. Kakor je videti, vsemogočnost teh dveh gospodov že prav nevarno poka!

Nova železnica se bo najbrž otvorila šele koncem maja in sicer bodo vozili vlaki samo do Bistrice v Rožu. Zadnje dni so preskušali mostove. Iz Celovca je odšel vlak s tremi najtežjimi lokomotivami, katerim sta bila pridejana dva težka tovorna vozova in voz za komisijo. Teža tega vlaka je znašala 500 ton. Vlak je vozil do Bistrice in nazaj.

„Südmarka“. Kot ustanovnica je pristopila „südmarki“ mestna pivovarna Lochsova v Celovcu z zneskom 50 kron. — Slovenci, zapomnite si, da popirate „südmarko“, ko pijete pivo iz mestne pivovarne!

Proti družbi „sv. Cirila in Metoda“. „Fr. Stimmen“ so predstavile poziv naše šolske družbe, s katerim se obrača družba do slovenskih občin za podporo in so pristavile sledeče: „Ljubljanska družba sv. Cirila in Metoda je društvo kranjskih slovenskih hujskačev, ki se bojujejo proti splošno odobravanju šolskim napravam na Koroškem, ki z ustanovitvijo slovenskih kljubovalnih šol povzročajo nevarne razmere na Koroškem, in zelo škoduje koroškemu Slovincem, ki znajo ceniti nemško kulturo in jezik. To v svarilo nahruhlenim koroškim občinskim uradom.“ — Koroški Slovenci, dajte pokazite, kak odgovor naj dobe nemški hujskači! Najboljši odgovor je čim največja podpora družbi sv. Cirila in Metoda. Take nemške kulture pa, kakor jo kažejo „Freie Stimmen“, pa naj nas Bog obvaruje!

Reklama za Košata. Pod tem naslovom pišejo nemški listi, da se bo na razstavi v Londonu pela tudi Košatova spevoigra „Ob Vrbskem jezeru“. — To bo spet nekaj za „nemško čast in slavo“. Ali ne bi bilo vendar že enkrat dobro, opomniti javnost na humbug, ki ga delajo Nemci z našo narodno lastjo. Košat je rojen Slovenec v Vetrinjski občini pod Celovcem in je bil ves čas gimnazijskih študij v Celovcu, do mature, vpisan kot Slovenec. Nemci to čutijo sami dobro, ker Košat dosledno imenuje svoje pesmi — koroške — in nikdar ne — nemške. Nemci ga tudi ne smatrajo prav za svojega, pač pa vtikajo njegovo slavo v svoj požrešni nemški žep. Košat kot rojen Slovenec pozna izborna slovenske narodne pesmi na Koroškem in jih je ali cele, ali pa vsaj njih motive porabil za svoje kompozicije. Ravno tako pozna tudi slovenske umetne pesmi, in pred kratkim mi je zadonel iz neke Košatove

„Gospod predsednik, ne jaz, on je oderuh, da mu ga ni para.“

Vedno huje in huje sta se pozdravljala oba nasprotnika, in vedno glasnejši je bil smeh okoli stoječih, dokler ni predsednik obeh pomiril in ju prosil, naj povesta, zakaj sta se napravila danes, kot bi šla na maškarado.

Plečnik in Srakar sta začela pripovedovati svoje doživljanje od včeraj dalje in ko sta končala, je bila obema in vsem drugim stvar jasna.

Predsednik je končno razsodil, da mora Srakar plačati Plečniku raztrgane hlače in svetoval obema, naj se spet sprijaznita in mirno odideta domov. Uspeh njune prošnje pa jima bo sam pismeno naznanil.

Kot dva polita kužka sta odšla Srakar in Plečnik domov.

Čez 14 dni sta dobila iz mesta odlok, v katerem sta brala seveda v lepih olikanih besedah nekako to le: dva tako prismuknjena človeka nista sposobna, da bi se jima zaupala gostilna.

Od tega časa nista Plečnik in Srakar nikdar več mislila na to, da bi postala gostilničarja — postala pa sta kmalu spet dobra stara prijatelja.

Iz spiritistične seje. V ozadju dvorane se pojavijo nekam nejasne črte poklicanega duha. S tresočim glasom vpraša vdova: „Ali si ti, Avgust?“ — „Da, jaz sem.“ — „Ali si ti srečen, Avgust?“ — „Da, prav srečen.“ — „Si srečnejši, kakor si bil takrat, ko si živel z menoj?“ — „No, to se razume.“ — „Kje pa si, Avgust?“ — „V peklu.“

pesmi na uho začetek naše „Luna sije“. Košat ni kradel, kakor bi kdo mislil, da mu hočem očitati, ne, on je le porabil slovensko narodno last, ker je sam član, sin tega naroda. Zato pa je tudi že čas, da izve javnost te stvari. In če se bo v Londonu pela „Ob Vrbskem jezeru“, naj se izve, da so te krasne melodije vzrastle iz slovenskega naroda, da se ne bodo Nemci šopirili z našim pavovim perjem!

Oraš na „fajfi“! Nemškutarji vernberške občine imajo na tobačnih pipah fotografranega Oraša. Torej je sedaj šele postal vreden eno „fajfo“ tobaka! — Heil!

Košičev Pepe jo je tudi dobil. V Borovljah so krtačili nemške nacionalce, posebno dr. Lemiša, in med tistimi, ki so krtačili, je bil tudi Košičev Pepe iz Svetne vasi. Rekel je, da so nemški nacionalci izdali Slovincem Borovlje na ljubo velikovškemu poslancu. „Freie Stimmen“ so pa pograbile zato Pepeta ter mu podbrusile pod nos, da naj pometa pred svojimi durmi, da naj svojo moč porabi rajši proti slovensko-narodni agitaciji v svoji najbližji okolici, namesto da krivično kritizira težavno delo požrtvovalnih nemških mož! — Prav tako! Krc po nosu, če ga vtikaš tja, kjer te nič ne briga. Sicer pa je Košičev Pepe tudi v „svoji najbližji okolici“ popolnoma doagital, in se „Freie Stimmen“ ni treba bati, da bo naredil „slovensko-narodni agitaciji“ preveč škode! — Radovedni smo le, kaj je pravzaprav sedaj gospod Pepe. Nemški nacionalci ni več, kar je bil še pred kratkim, vsenemec menda tudi ne bo, pač pa se bo najbrž prelevil v navdušenega Slovence, kakoršen je po rojstvu. Prepričani smo, da si bo po smrti dal postaviti slovenski nagrobni spomenik, kakor ga ima njegov stari oče na kapelskem pokopališču. Zatorej: Živio, gospod Košičev Pepe!

Odločen boj za narodne pravice. O odločnem boju za pravice slovenskega jezika na Štajarskem beremo v raznih slovenskih listih to-le navdušujoče poročilo in bodrilo: „Slovenski kmetje so začeli prav možato in zavedno nastopati za pravice slovenskega jezika. Seveda še ne povsod. A vsekakor so se začeli gibati in to je znamenje, da prihajajo boljši časi. Posebno so naši občinski možje, naši župani in svetovalci ter odborniki začeli z raznimi nemškutarskimi buticami po naših uradih krepek boj. Nemški dopisi romajo ali uradom nazaj, ali pa na ravnateljstvo pomožnih uradov v Gradcu. In naši uradi so po nekod že začeli upoštevati pravične zahteve slovenskega ljudstva in so začeli dopisovati slovenski, seveda na veliko jezo nemškutarskih pisarčkov, ki jim je kruh na slovenskem dober, samo slovenski jezik jim smrdi. A ponekod še vedno razni „plemeniti“ glavarji in drugi mislijo, da s svojimi trdimi, a praznimi buticami prodrejo steno — in še vedno izzivajo slovenske kmete. Toda povedano bodi, da se izzivati ne damo niti od kake nemškutarske barabe, niti od plemenitih glavarjev in komisarjev. Dovolj dolgo smo ponižno molčali in vam lizali pete. Sedaj imamo dovolj! V nas je vzrastel ponos, ponižnosti ne poznamo več, in iz uradov se ne pustimo naganjati, če kakšen neplemeniti plemenitaš na glavarstvu ali na sodnji ne zna našega jezika. Saj je „rajh“ dosti velik za vas, ki tako hrepenite po Germaniji, in kruha imajo menda tam tudi kaj. Slovenski kmetje! Naše geslo bodi: slovenski jezik mora dobiti svoje pravice v naših uradih! V vsakem uradu se mora z nami govoriti slovenski, se morajo delati o naših izpovedbah slovenski zapiski! Slovenski župani, vaše geslo bodi: Nikdar ne zapiši ali ne daj po svojem tajniku napisati ne ene nemške črke. Vsak nemški dopis, ki ga sprejmeš, lepo zapiši v opravljeni zapisnik, pa hajd z njim v Gradec, ali pa naravnost na ministrstvo! Naj pa tam prevedejo ali pa naj naroče našim uradom, da vam bodo pošiljali slovenske dopise. Če bomo, slovenski kmetje, delali vsi tako, bodite prepričani, da si razni plemeniti in neplemeniti uradniki kmalu razbijejo svoje trde nemškutarske butice, da jim bo kmalu grozdje preкисло in jo kmalu popihajo v blaženi rajh. In mi se še jokali ne bomo.“ — Slovenski kmetje, slovenski župani na Koroškem! Pojdite in storite tudi vitako!

Bratje Slovenci iz Korotana! Vsled povabila podravske podružnice slovenskega planinskega društva priredi podpisano društvo dne 15. julija t. l., ob meji slovenski, v narodnih Rušah, veliko pevsko slavnost. Namen ji je dvojni; prvi da se goji prekrasno narodno in umetno petje; drugi pa, da pokaže bratom iz sredine Slovenije, da se narodna meja ne krči tako hudo, da imamo še mejnike, katerih sovražni naval nele ni podrl, temveč še okrepil. Vas brate, narodne in politične trpine, vabimo tem potom, pridite v našo sredino, pridite, da vas vidimo iz obličja v obličje, da si zagotavljamo medsebojno bratstvo in pod-

poro. Spoznajmo se, in postala bode iz idealne ljubezni prava. Na noge, bratje Korošci! Pustite doma svoje tuge in težave in pridite med nas v medsebojno radost in veselje. Na svidenje!

Slovensko pevsko društvo na Ptuj.

Nov brzojavni urad. Pri poštnem uradu v Škofjem dvoru bo s prvimi dnevi t. m. začel poslovati tudi brzojavni urad.

Uradno poslovanje je naslov članka v „Fr. Stimmen“, v katerem neki nemško-nacionalni zagriženec pretaka grenke solze nad velikansko krivico, katero baje namerava storiti železniško ministrstvo nemštvu na Koroškem. „Fr. Stimmen“ pravijo, da se uprava državnih železnic čisto nič ne ozira na dejanske razmere, odkar je bivši češki poslanec Fort sekcijski načelnik v železniškem ministrstvu. Bilo je baje še do pred kratkim določeno, da bodo napisali na novi železnici od Celovca pa do Bistrice v Rožu samo nemški in od tam še le dvojezični, sedaj pa je železniška uprava določila, da bodo napisali že od Celovca naprej dvojezični! „Fr. Stimmen“ pozivljajo celovski občinski svet, da naj protestira proti tej nakani, in upa, da bodo tudi druge občine ob železnici to storile. — Reveži nemško-nacionalni, kako jih peče, ako se kaka državna oblast vsaj nekoliko pokaže pravično Slovincem! Nova železnica teče od Celovca pa do Trsta po izključno slovenskem svetu, in naš narod naj ne bi imel niti te pravice, da bi v svojem jezikubral napis ob železniških napravah. Naravnost sramotno, pravi škandal bi bil, ako bi bilo obveljalo, da se naredijo železniški napisi v naših slovenskih krajih samo nemški. In naši nemški nacionalci, ki se jim tako gnusi naš jezik, zakaj se ga pa ob četrtkih ne sramujejo, ko prihaja ljudstvo iz krajev ob novi železnici kupovat v njihovo prodajalnico. Ako pride tujec v četrtek v Celovec, bi prisegel, da je najmanj polovica Celovca, če ne več, slovenska. Saj se drugega ne sliši ko slovenski. Ali seveda, tu se gre za denar, in v takem slučaju se nemški nacionalci hitro zopet spomni svojega materinega jezika! Hinavci! Iskarioti! — Upamo, da se železniško ministrstvo ne bo oziralo na kričanje celovških in par drugih renegatov v slovenskem Rožu, temveč storilo svojo dolžnost napram našemu jeziku, kakor je edino prav po določbah državnega osnovnega zakona!

Vojaški nabori na Koroškem. Na celem Koroškem je bilo letos potrjenih v vojske izmed 6162 domačinov, ki so prišli na nabor, 1486 mladencev. Izmed teh jih je 1272 odločenih za stalno službo, 214 pa nadomestnih rezervnikov. Izmed 347 tujcev je bilo potrjenih 74.

Umri je deželni poslanec Daniel Kotz, župan v Milštatu. V zadnjem času je bil zastopnik splošnega volilnega razreda za volilni okraj Špital-Trg. Umrl je bil eden izmed najzagriženjših nemških nacionalcev v deželnem zboru.

Duhovniške in cerkvene stvari. Petindvajsetletnico mašništva bodo letos obhajali sledeči gg.: Franc Bergman, župnik v Št. Lenartu pri sedmih studencih; Janez Jandl, župnik v Glanhofnu; Josip Kubiza, župnik v Starem dvoru; Janez Pirker st., župnik v Paterijonu. Petdesetletnico gg.: Leop. Katz, župnik v Lasnici; Josip Sket, v Laabu pri Dunaju; o. Norbert Lebinger in o. Adalbert Viehhauser, benediktinca v Št. Pavlu. Šestdesetletnico: Jak. Schmidt, upok. vojaški župnik. — Prezentiran je za župnijo Pusarnitz g. Andr. Raidl, župnik v Mörtshach. — Birmancev je bilo v Kapli ob Dravi 49 dečkov, 58 deklic; na Žihpoljah 39 dečkov, 48 deklic; v Timenici: 31 dečkov, 35 deklic. — Vsled upokojitve g. župnika Josipa Strojnika upravlja župnijo Marija na Zili provizor na Peravi, g. Bauman.

Dolina pri Pokrčah. (Šmarnice.) Tudi letos se obhajajo šmarnice v čast Mariji v Dolini. Vsaki večer se napolni kapela s pobožnimi častilci. Ob nedeljah pa, ker so šmarnice ob petih popoldne, pridejo verniki tudi od bolj oddaljenih krajev. Pozivljamo posebno Dravce, kateri gojijo posebno ljubezen do nove božje poti v Dolini, da se potrudijo udeležiti se vsaj ene šmarnice. Dolinska mati božja ne ostane nobenemu dolžna. Dobili bomo letos tudi novo veliko in krasno sliko — matere božje — na oltar. Znani akademski slikar, g. Peter Markovič v Rožeku, slika na platno novo podobo, ki bo kazala, kako se je mati božja prikazala trem deklicam v Dolini dne 18. in 19. junija 1849. Vse tri še sedaj živijo in solze se jim porajajo v obeh, če se spomnijo omenjenih prikazni. Pri prvem shodu, dne 8. julija t. l., se bo najbrž nova podoba blagoslovila ter se postavila v oltar.

Za stavbeni sklad zavoda „Učiteljski dom“ so darovali za leto 1905: Šmihel pri Pliberku: Rožman Greg. 1 K 30 v. Po 1 K: Rudl, Malej, Močilnik, Čebul, Uranšek, Kraut, Neža Novak, Dožmanovi. — Iz raznih krajev: Lučovnik

Ivan 2 K. Po 1 K: Benetek Ton., Tojnk Rok, Štritof Anton, Hafner Urh, Vidovic Janez, Šenk Fr., Škofič Peter, Kasl Leop., Mörtl Zdravko 2 K, Karner Edmund 60 v., 25 zavednih slovenskih dijakov skupaj 30 K. Srčna hvala! — S tem je končan izkaz darov za l. 1905. Darovi, ki se pošljejo letos za stavbeni sklad zavoda „Učiteljski dom“, se letos ne bodo objavili. Ti darovi naj se pošljejo na naslov: „Slovenska akademija“, bogoslovje, Celovec. Izkaz vseh darov, ki se pošljejo letos v ta namen, se bo objavil prihodnje leto, kakor se je zgodilo letos za lansko leto. Za večje darove se zahvalimo takoj po sprejetju osebno. Izkaz dobrotnikov bo tudi prihodnje leto razvrščen po posameznih župnijah; to zavoljo tega, da imajo poverjeniki ves izkaz iz celega leta za dotično župnijo skupaj. — Boj za naš narodni obstoj se bo izbojeval v šoli; priskrbimo za to nevarno vojsko dobrih in zanesljivih poveljnikov — učiteljev! Dragi poverjeniki, storite tudi letos, kar morete. Lansko leto je bila glede števila dobrotnikov in darov Dobrlavas na prvem mestu. Tudi letos se je oglasilo že mnogo dobrotnikov. Zavedna vas Kokje, iz župnije Dobrlavas, je glede števila dobrotnikov primeroma tudi letos najboljši zastopnik. Katera župnija bo imela največ dobrotnikov, se bo pokazalo prihodnje leto v „Miru“. 120.000 Slovencev je na Koroškem; vsak naj bi daroval vsaj 10 krajcarjev za celo leto, in „Mir“ bi mogel po novem letu poročati, da se je l. 1906 nabralo za stavbeni sklad zavoda „Učiteljski dom“ 12.000 gld. To bi bilo nekaj imenitnega, nekaj skoro neverjetnega. In vendar bi bilo mogoče, če bi v vsaki župniji stopili skupaj 2, 3 ali 4 fantje ali mošje, in če bi šli od hiše do hiše dobrotnike nabirati. Tudi zavedna koroška narodna dekleta ne smejo letos izostati. Brrr, brrr! naše nasprotnike bi bilo strah, a pomagalo bi jim nič, če bi se tudi vsi na vrhu strehe na glave postavili in muhe streljali. Vnekaterih letih bi pa stale na Koroškem dve nepremagljivi narodni trdnjavi: V Št. Jakobu „Narodna šola“, v Celovcu pa „Učiteljski dom“.

Žihpolje. V petek smo pokopali Katarino Mišič, ženo tukajšnjega gostilničarja gosp. Primoža Mišiča. Kako priljubljena je bila pokojnica med tukajšnjim ljudstvom, je pokazala ogromna udeležba pri pogrebu. Bilo je veliko število domačinov, pa tudi iz Celovca smo videli več udeležnikov. Hodiško pevsko društvo „Zvezda“ je zapelo pred domom pokojnice in na pokopališču žalostinki in med pogrebom „miserere“. Petje je tako ugajalo, da celo Nemci niso mogli drugače, da so morali pohvaliti vrle Hodišane. Blaga pokojnica naj počiva v miru!

Radiše. Dne 22. aprila t. l. smo zakopali gospo Marijo Pistotnik, p. d. Poberinko. Poberinova hiša je izgubila z njo skrbno gospodinjjo, mož zvesto ženo, šest odrastlih otrok krščansko in vestno mater, izobraževalno društvo pa zopet enega zavednega člana. Krščansko življenje in narodna probujenost v njeni družini pričata o blagem srcu vsega spoštovanja vredne slovenske matere. Pogreb je bil na belo nedeljo ob devetih dopoldne; ljudstva je bilo silno veliko, tako da je bila cerkev pri sv. maši po pogrebu natlačeno polna. N. v. m. p.!

Borovlje. Kakor mačka mlade, tako so užaljeni rdečkarji nosili svoje note iz enega gnezda v drugo. Skoraj štiri leta jih je zastoj podpiral Šajdar, nazadnje pa so se odpravili kakor cigani, da se še niti zahvalili niso. Brrr, socarija — šmucarija.

Borovlje. V Dolih so neznan lopovi udri v trgovino gospoda Šmita in mu odnesli do 200 K denarja in nekaj klobas, ki so jih pokrmili domačim psom, da niso lajali. Sledu ni nobenega za njimi.

Podljubelj. Iz drugega občnega zbora krščansko-socijalnega društva v Podljubelju se nam poroča: Društveni konzulent v kratkih besedah pozdravi vse navzoče ude ter posebno veselje izraža nad prihodom in krasnim sviranjem mladega tamburaškega društva „Strel“ iz Borovelj. Tudi podsinsjskih pevcev ni pozabil. Nato pa poroča, namesto obolelega blagajnika, o društvenem premoženju. Dohodkov je imelo društvo K 51440, izdatkov za knjige, sobo, časopise, harmonij, bolniške podpore itd. pa K 45146. Stanje gotovine je torej K 6294. Časopisov je bilo naročenih: 20 Mirov, 10 Naša Moč, 1 Christ. soc. Arbeiterzeitung, 1 Arbeiter, 1 Kat. Arbeiterzeitung, 1 Piščalka, 1 Kmetovalec. Tudi Slovenec, Slov. Gospodar in Naš Dom so v društvu na razpolago. Knjižnica ima 360 knjig. Prebralo se jih je 178. Društvo šteje 143 udov. — Iz tajnikovega poročila pa je razvidno, da je društvo priredilo 9 zborovanj z 21 predavanji, eno efektno tombolo in dva društvena izleta. Tudi pevci so bili vrli, dasi se ne učijo vsak teden, ampak vsak drugi, so se vendar naučili čez 30 lepih

pesmi. — Govorila sta tudi gg. Ekar in Jug. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Gr. Spök, predsednik; Pavel Čemer, delavec v Borovljah, podpredsednik; Fr. Müller, tajnik; Tomaž Ogriz, blagajnik; Rado Biser in Janez Sparovec, odbornika; Lovro Smole in Val Lavsekar, odborniška namestnika. Pregledovalci računov: Janez Ogriz, Martin Švarc in Jakob Žavnik.

Slovenji Plajberg. (Zopet zlata vreden učitelj.) Že prvega marca je bilo v „Miru“ brati, kako surovo učitelj Tarman pretepava naše otroke. Zdaj se pa zopet začudeni vprašamo: Kdo mu da to oblast? Ali naj zato pošljamo otroke v šolo, da nam jih Tarman pobije in pohabi v „kriplne“? Gospod učitelj, kje ste si vzeli pravico, da ste 30. aprila t. l. tako mesarsko pobijali po glavi 7 let starega fantka. Že spet je bil tako krvav, da se je moral iti umivat, in da je potem rajši zbežal domov, kakor da bi se šel učiti k takemu učeniku. Če že tako radi pobijate okrog sebe, zakaj pa niste rajši postali mesar ali mlatič ali drvar ali kaj takega? Taki ljudje lahko pobijajo, kolikor jim drago, učitelju pa je prepovedano. Gospoda Palla in višje oblasti pa prosimo na novo: pomagajte nam in napravite vendar enkrat konec takemu pobijanju.

Melviče. (Fajerber) V nedeljo dne 22. aprila je imel naš fajerber takozvani „Feuerwehr-Kränzchen“. Dasiravno cerkev na prvo nedeljo po Veliki noči prepoveduje obhajati veselice s plesom, naš fajerber ni mogel dočakati kakega drugega bolj primerne časa. Bali so se naših narodnjakov, češ, če oni dobe več časa, potem bi celo stvar prekrstili. In to bi bila za naše naprebedake sramota, če bi še tega društva ne mogli vzdržati; sūdmarkina podružnica je namreč z našega kraja skoro do celega odpotovala. — Naši foršritlarji so bili v strašni stiski, ker se je govorilo, da bodo bližnji tamburaši svirali na omenjeni veselici, zato so pa kakor hitro je bilo mogoče napravili svoj ples. No za zdaj se jim je posrečilo obdržati še svoj „farain“, za naprej pa more biti kako drugače. Naše ljudstvo se je začelo vnemati za narodno stvar, narodnjaki se množe. Govori se tudi, da bode naše izobraževalno društvo priredilo v kratkem kako majhno igro, kar bode naše ljudi najbolj zanimalo. Le tako naprej, pošteni mladeniči, potem bomo dosegli svoj cilj!

Rožek. (Zginila) je pred par dnevi Lizej Pavel p. d. Otovceva v Dolinčičah. Sumi se, da je šla v Dravo. Bolehala je dekle, ki je bila vrta Slovenka in je nekolikokrat nastopila kot igralka pri narodnih veselich, menda že nekaj časa na umu in je zdravnik opozoril sorodnike, naj jo čuvajo, da si ne stori česa. A zadnji četrtek se je po noči praznično oblekla in je, ne da bi se bili domačini prebudili, odšla. Ko so to zapazili, iskali so jo po vasi. Zjutraj so pa videli sledove proti Dravi.

Rožek. (Zaradi delitve lovske najemnine) se naši občani hudo prepirajo. Dobili so kmetje mnogo manj nego pred tremi leti in posebno se čutijo naši slovenski ljudje prikrajšani in se jezijo tudi, da morajo po ta denar hoditi v nemškutarstvo Bajtovo gostilno. Prišlo je tam do preprirov in skoraj do pretepa. Posledek je bila tožba med vrlim Slovincem Fuggerjem in nemškutarjem Rauter-Miševcem. — To pač res ni nobeno razmerje, če velik kmet Žolnir dobi samo 11 kron, sosed pa, ki ima veliko manj posestva, dobi skoraj ravno toliko kot delež lovske najemnine.

Velikovec. (Hajlovske zborovanje.) Zadnje nedeljo, dne 6. t. m., je imel znani hajlač, veleučeni g. dr. Angerer, profesor v Celovcu, farbarski govor v gostilni pri Sibicu. Za danes le omenimo, da pred takim dohtarjem, kakor je ta c. k. gimnazijski profesor, mora vsakdo klobuk že najmanj pol ure pred njim sneti; pred doktorjem pravimo, ki je pri tem zborovanju odrekel duhovnikom vso zmožnost otroke v šoli poučevati, ker sami nimajo otrok, ker nimajo družin, in zato ne poznajo družbinskih razmer. Torej gospodje učitelji, ki niste oženjeni, in gospodične učiteljice zdaj pa le tudi vi palico v roko in s trebihom za drugim kruhom! Nadalje je trdil g. dohtar o papežu Bonifaciju VIII., kateri je izdal dne 18. novembra 1302 zoper kralja Filipa Lepega na Francoskem bulo (papeževo pismo), v kateri papež zagovarja svojo pravico, svetne vladarje nastavljeti ali odstavljati, in davek dajati ali pa ga odrekati, da je to papež zagovarjal kot nezmotljiv. Torej česar ta veleučeni g. dohtar ne ve, to vedo otroci višjih razredov ljudske šole, da obstoji papeževa nezmotljivost edino le v verskih in nravnih naukih. Ubogi dijaki, ki morajo poslušati takega učenjaka! Prihodnjic pa bomo omenili, kako smo tega veleučenega kalina še pri drugih rečeh ujeli.

Velikovec. (Nasprotniki na delu.) Silno so rogovilili nasprotniki vsenemci in sociji

na zborovanju zadnje nedeljo, dne 6. t. m., zoper sedaj obstoječo šolo, da jim je preveč verska, in zato so se potegovali hajlovski dohtar Angerer iz Celovca in socijski govorniki za „prosto šolo“, v kateri bi se ne poučeval krščanski nauk več. Pilat in Herod (vsenemec in socijalni demokrat) sta si segla v roke, ker se je šlo zoper Kristusa. Sedaj, ljudje, vidite, da so imeli duhovniki vedno prav, ko so poudarjali, da podkopujejo nasprotniki vero, naj še tolikokrat pravijo, da je vera zasebna stvar. Torej pri nedolžnih otrocih odslej naprej ne sme biti več tako. Pribiti moramo, da so tudi navzoči gg. učitelji za „prosto šolo“ tako ploskali, da ni malo manjkalo, da bi jim bilo kože zmanjkalo na dlaneh. In takim učiteljem moramo vsled postave pošiljati katoliški starši svoje najljubše otroke. To si bomo zapomnili! Katoličani, posebno vi katoliški duhovniki, ganite se!

Velikovec. („Prosta šola.“) Na zadnjem hajlovskem zborovanju, dne 6. t. m., se je izvolil za „prosto šolo“ sledeči odbor: Sekora, učitelj na meščanski ponemčevalnici; Larisch, c. kr. nadgometer, protestant; Uranšek, socijaldemokraški črevljar; Štravs, nemški trgovec; Benke, nemški sedlar; Hofer, knjigovez (pri K. Magnetu), ki je pred kratkim odpadel od naše vere, in Koloros, pivovarnar. Sama lepa družba, katera se živi od katoliških Slovencev zato, da dela zoper nje. Slovenci, kedaj nas bo pamet srečala?

Iz Velikoveca. Svoj čas se je že poročalo, da otvori na glavnem trgu špecerijsko trgovino g. J. Homan. — Ne da bi se posebej poudarjalo, kakega pomena je ravno ta pridobitev za slovensko okolico, kakor za velikovške Slovence, koji so preje skoro bili primorani nositi svoje groše Nemcem-trgovcem, to pač že vsakdo lahko sam uvidi. Temu je sedaj odpomagano; z 8. aprilom ima odprto prodajalno g. Homan v hiši gostilne pri „Tigru“, in naša kakor naloga okolice in vsakega zavednega Slovence je, da se ga podpira s tem, da se potreščine v špeceriji kupujejo pri njem, ki se bode zlasti prizadeval vsakega posameznika kar najboljši postreči v domačem jeziku. Polagamo vsakemu zavednemu Slovincu na srce, da naj ne prezre tega poziva.

Št. Jurij na Vinogradih. (Razno.) Lorenc Fric, posestnik Ramsiseljnovega gradu, je dal posestvo po drobnem v najem. Pri hiši je prodal vse, tako da grad z velikim gospodarskim poslopjem stoji popolnoma prazen. Škoda lepega posestva in gradu, o katerem že pravijo ljudje, da je zakleti grad, kakor se bere v pravljicah, na katerem nobeden gospodar ne more izhajati. — V soboto dne 5. majnika je bil pri nas žalosten dan. Okolu 1. ure popoldne se privleče iz Hudega kraja čez Želinje k nam nič kaj velika in na videz nenevarna megla. A iz nje je streljalo in treskalo, da je bilo groza. Udarilo je na treh krajih. V Grumčičah pri Petru je razčresnilo ne daleč od strelovoda veliko drevo. V Št. Jurijo je udarilo v Trobeževo gostilno. Zgodilo se sicer ni drugega, kakor da je domače omamilo in prestrašilo, ter je pustila strela v sobah in zunaj na hiši razne sledove. A grozna nesreča je v istem trenutku zadela Hlevnikovo hišo v Trpecah. Gospodinja in sin gresta popoldne z vprežno živino na polje. Mati zadaj, sin pa spredaj. Kar se zasveti, zagrmí in udari. Ko se sin ozre nazaj, vidi mater in eno kravo ležati na tleh. Sin, Matevž Filer, priskoči, vzdigne mater ter jo tresse, a bila je rajna od strele zadeta. Poginila je seveda tudi ena krava, med tem ko se drugi ni zgodilo ničesar. Blago ženo ter pobožno krščansko mater smo v ponedeljek ob veliki udeležbi ljudstva v Malem Št. Vidu pokopali. Gotovo jo je ljubi Bog milostno sodil. Kaj bo letos še, vprašamo nehote! Za alelujo nas je že na veliko soboto obiskala toča, in sedaj tri tedne navrh pride ta nesreča, kakoršne nas v prihodnje Bog obvaruj!

Pliberk. V nedeljo dne 29. „ostermonda“ (sam Bog vedi, kakšna zver je to) se je porodila pri „elefantu“ v Pliberku „hranilnica in posojilnica“ za pliberško okolico. Botra sta bila potovalni učitelj Šumi in računski oficijal Marchart. Pri botrinji so pomagali največji pliberški „Nemci“ (?), katere so tudi spravili v odbor. In to: načelnik pl. Metnic (Mettnitz), namestnik Franc Nemeč (Nemetz), knjigovodja M. Herzele; zaupniki: Janez Plešivčnik (Pleschiutsch-nig), Gregor Kristan, Jurij Maček (Matschek), Štefan Viternik (Witternig), Štefan Kralj (Krall), Filip Lačen (Latschen), Fric Kraut ml. V nadzorništvo so bili izvoljeni: Karol Černic (Tschernitz), Janez Eberwein, Fritz Kraut st., Karol Miklin, Valentin Pavlič (Paulitsch), Jože Eberwein. — Kakor se vidi po imenih odbornikov, je ta „šparkasa“ res tako hudo nemška, da se Bogu usmili. In sedaj se bo začelo „reševanje“ slovenske pliberške okolice, katero bi bil sicer gotovo vrag vzel, ako bi se ne bili za njo žrtvovali

ti veliki „Nemci“. In zato, Slovenec pliberški, glej, sreča te išče! Um ti je dan; našel jo boš, če nisi zaspan! Tri nemške „šparkase“ v enem gnezdu: ni vrag, da ne bi se v eno zatekel. Oh, kako srečna sreča!

Gozdanje. (Torej tako!) Pokopali smo našega župana, in sedaj prinašajo nemški listi dolge članke o njem in hvalijo njegovo „nemško“ delo. Pisec te vesti sicer ni bil pri pogrebu in zato posnema o celi stvari le podatke nemških listov, zato pa mu naj bo tudi dovoljeno, pripomniti nekaj, kar bo gotovo zanimalo ne samo slovensko ljudstvo gozdanjske župnije, temveč sploh slovensko ljudstvo in slovensko duhovščino v deželi. Zato naj postavim sem samo par vrstic iz „Kärntner Wochenblatt-a“: „Südmarkina podružnica »Oberrosental« je prav storila, da ga je počastila z vencem. In nemška molitev, prva, odkar se ljudje spominjajo, je bila zanj.“

Buffalo Bill v Celovcu. Največja privlačnost, glavni dogodek sezone se bliža. Polkovnik W. F. Cody (Buffalo Bill) priredi dve predstavi v Celovcu. Ni je tako ljudstvu priljubljene predstave ki bi občinstvu prikazala tako množico privlačnih stvari, ljudi ali živali, kakor uprizoritev „divjega zapada“. Nikaka uprizoritev, pa bodi že kateregakoli načina, ne more pokazati tako število ljudi, ki pokažejo občinstvu one strašne dogodke življenja, katerih so se sami udeležili. Polkovnik W. F. Cody (Buffalo Bill) je znal že od začetka svojih predstav ohraniti vso pravo osebnost svojih podanikov v ulogah, ki jih predstavljajo. Videti je izredno žive slike in živahne prizore, ki so se dogodili na „divjem zapadu“. Ti prizori so se letos pomnožili z mnogoštevilnimi novostmi. Videli bomo med drugimi japonsko četo in slikovito uprizoritev bitke ob malem „Big Hornu“, ki se tudi imenuje Kustrovo klanje. Nevzdržni konjeniški naskoki, ki jih izvršujejo veterani angleške in ameriške armade, bojni plesi Indijancev, divje jahanje cowboyjev, čudovita gotovost v streljanju polkovnika Codyja in Johnny Bakerja, napad na poštni voz deadwoodski, to so uprizoritve, ki bodo vedno vzbujale največje občudovanje občinstva. Cela uprizoritev „divjega zapada“ nudi tako množino zabavnih in koristnih predmetov, kakoršnih ne bo mogoče zopet kmalu videti. Naj torej nihče ne zamudi ogledati si teh znamenitosti. Slabo vreme, ki žal tolikokrat zapreči predstave na prostem, nikakor ne ostraši Buffalo Billa in njegovih drznih jahčev. Predstave se vrše vedno ob napovedani uri, pa naj dežuje, ali sneži, pa naj bo vetrovno, ali pa naj solnce pripeka s svojimi žgočimi žarki. Predstavljajči so lahko izpostavljeni izpremembam vremena. Isto pa ne velja za gledalce, katerih prostori so s streho velikanskega, popolnoma nepremočljivega šotora zavarovani proti najhujši plohi. — Sicer pa opozarjamo naše čč. bralce na inserat v današnjem listu!

Zavod sv. Nikolaja v Trstu je razposlal sledečo okrožnico: „Slavno županstvo! Osem let že deluje zavod sv. Nikolaja v korist zapuščenim in brezposelnim dekletom. V teku tega časa sprejel je zavod v svoje varstvo nad 6000 deklet. Od vseh delov slovenske domovine so se dekleta le sem zatekala in morda ni bilo županije, da ne bi bila po kakem dekletu v zavodu zastopana. Kaj pa ponuja zavod tu službujočim dekletom? Za malenkostno ceno, v potrebi tudi brezplačno, daje stanovanje in hrano. Posreduje za dobre in poštene službe. Nadzoruje dekleta v verskem in npravnem oziru. Trudi se s predavanji in s knjižnico za njihovo izobrazbo in skrbi po močeh, da se izučijo in izurijo dekleta v vseh strokah gospodinjstva. V stiskah je zavod dekletom varno zavetišče, v potrebah ponuja jim gotovo pomoč. V zavodu so dekleta kakor doma. — Kdo vodi zavod? V odboru zavoda so odlične slovenske gospe, nekaj zavednih službujočih deklet in en duhovni voditelj. Tako sestavljen odbor jamči, da bode zavod vsestranski uspeval in napredoval. Ker so stroški za vzdrževanje tako potrebnega in koristnega zavoda precejšnji, prosi vljudno podpisani odbor slavno županstvo, da blagovoli nakloniti zavodu malo podpore. Slavno županstvo naj posebno blagohotno uvaža okolnost, da človekoljubna in rodoljubna naša naprava, ki se zavzemlje čestokrat za naša zapuščena in bolna dekleta, prihranjuje občinskim blagajnam marsikatero stroško. Prosi se vljudno, pomagajte nam vršiti to težko nalogo in misijonsko delo!“

Prvi avstrijski zadružni shod.

Koncem meseca maja se vrši na Dunaju prvi avstrijski zadružni shod.

Zadružni shod se vrši pod častnim predsedništvom c. k. poljedelskega ministra grofa Ferdinanda Buquoy, in nižjeavstrijskega deželnega maršala, prelata Frigidijana Schmolka. Spored:

Ponedeljek, dne 28. maja 1906: Ob 9. uri predpoldne: Konferenca revizorjev, ki se po potrebi popoldne nadaljuje. Pri tej konferenci obravnaval se bode tudi predlog „Zadružne zveze“ v Ljubljani o skupni statistiki vsega avstrijskega zadružništva.

Ob 6. uri zvečer: Skupščina „Splošne avstrijske zveze.“

Ob 8. uri zvečer: Sestanek in pozdrav udeležencev zadružnega shoda.

Torek, dne 29. maja: Ob 9. uri predpoldne: Otvoritev zadružnega shoda in prvo zborovanje, pričetek obravnav o poedinih referatih.

Ob 1. uri popoldne: Skupen obed, potem nadaljevanje obravnav.

Sreda, dne 30. maja: Ob 9. uri predpoldne: II. glavno zborovanje, nadaljevanje obravnav. Popoldne skupen slavnosten obed udeležencev in gostov.

Četrtek, dne 31. maja: Skupen izlet v gornjo donavsko dolino, v Waachau — in ogled zadružnih naprav.

Petek, dne 1. junija: Skupen izlet in ogled komasacije in zadružnega skladišča.

Dnevni red zadružnega shoda.

Torek, dne 29. maja 1906.

1. Razvoj in stanje kmetijskega zadružništva na Nižje-Avstrijskem.

2. Zadružni pouk.

3. Nakup in prodaja zadružnim potom.

4. Pokritje izgub pri zadrugah z omejeno zavezo.

5. Ustanovitev državne centralne blagajne.

Sreda, dne 30. maja 1906.

1. Poslovna načela za zadružna skladišča.

2. Izkušnje pri ustanovitvi in poslovanju vinarskih zadrug.

3. Načela za mlekarke zadrug in zadružno prodajo jajc.

4. Obdačenje in neposredne pristojbine v smislu avstrijskih davčnih in pristojbinskih zakonov.

5. Dobava za vojaštvo.

6. Razmerje med kmetijskimi in obrtnimi zadrugami.

Na dnevnem redu so torej sami važni predmeti — in vsak udeležnik bo imel priliko, se marsikaj naučiti. Zadružni shod nam pa mora dati tudi bodrilo za zadružno delo. Radi tega pozivamo slovenske in hrvatske zadrugarje, da se tega prvega avstrijskega zadružnega shoda v obilnem številu udeležijo. Naj vidijo na Dunaju, da Jugoslovani v zadružništvu nismo zadnji, temveč da smo daleč spredaj — naj vidijo tam, da smo krepko nastopili pot samopomoči.

Lepo bi bilo, če bi vsaka jugoslovanska zadruga poslala svojega zastopnika na Dunaj; ker bi pa to povzročilo precej stroškov, priporočamo, da si po več zadrug skupaj določijo odposlanca za prvi avstrijski zadružni shod. Vsaj do 10. maja se naj odposlanci naznanijo „Zadružni zvezi“ v Ljubljani, da preskrbi vse potrebno radi potovanja in stanovanja.

Seveda se dobijo vsa potrebna pojasnila pri „Zadružni zvezi“ v Ljubljani.

Društveno gibanje.

Vabilo na XLII. redni občni zbor „Slovenske Maticice“ v sredo dne 16. velikega travna 1906, ob šestih popoldne, v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Vrsta razpravam: 1. Predsednikov ogovor. 2. Letno poročilo tajnikovo za dobo od 1. rožnika lani do 30. malega travna letos. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za l. 1905. 4. Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a) dr. pravil). 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za l. 1906. 6. Poročilo o premembi društvenih pravil. 7. Dopolnilna volitev društvenega odbora.

Dopisi.

Radiše. Na belo nedeljo popoldne smo imeli tudi pri nas društveno zborovanje. Predpoldnem smo položili v grob pridno gospodinjstvo in skrbno mater Marijo Pistotnik, p. d. Poberinko, ki je bila od začetka društvenega obstoja sem veden ud društva. Z ozirom na ta žalosten dogodek se je popoldne pri zborovanju opustilo tamburanje. Društveni moški zbor je zapel nekaj pesmi. Nato je po pozdravu razlagal prvi govornik snov: „Žganje in druge opojne pijače in njih vpliv na naš duševni in telesni razvoj.“ Govornik je na podlagi podatkov od zdravnikov in drugih skušenih mož razjasnil slabo in tudi dobro stran opojnih pijač. Sodbo je prepustil zborovalcem samim. Na podlagi naštetih dejstev iz skušnje raznih zdravnikov naj se vsak sam določi za žganje ali pa proti njemu in opojnim pijačam sploh; na podlagi naštetih resnic in zanesljivih števil naj sodi vsak zborovalec sam po svoji zdravi pameti. Izvedeli smo iz poljudnega go-

vora, da je tista reč v opojnih pijačah, kateri pravijo alkohol, v resnici strup, ki povzroči tolikrat naglo in neprevidno smrt. Ta snov, alkohol, katere je v žganju 30 do 70%, je tisti del opojnih pijač, ki nezmernemu pivcu tako omami možgane in živce, da človek izgubi pamet in zavest. Vino ima v sebi 8 do 25% alkohola, pivo 3 do 10%, mošt 4 do 14% itd. Čim več alkola ima pijača v sebi, tem prej se človek ž njo vpijani. — Na koncu govora je bila sodba različna; a vsak, ki ima dobro voljo, je spoznal, da je človeku mogoče živeti zdravo in srečno tudi brez opojnih pijač. Skušnja uči, da so ljudje, ki ne pijejo žganja, ali piva, ali vina, ali mošta, navadno bolj zdravi in veliko manj sprejemljivi za razne nalezljive bolezni, kakor pivci in pijanci. Skušnja uči, da ljudje, ki nič opojnih pijač ne pijejo, ali pa le tu in tam kaj malega, poprečno dalje živijo, kakor pivci. Kdor pije, postavim, veliko piva, sicer večkrat na videz prav dobro izgleda, a redkokdaj doživi visoko starost. Ljudje pa, ki so stari po 100 ali še več let, pravijo, da je njih najljubša pijača sveža voda; opojne pijače, malo pristnega vina, pa vzamejo le tu in tam kaj malega. To uči izkušnja, proti kateri ni merodajnih dokazov. Če kdo, ki je pijanec, doživi 70 ali 80 let, še ne moremo reči, da doseže zavoljo tega, ker pije, takšno starost. Lahko rečemo, da je dosegel tako visoka leta vkljub temu, da je pijanec. Če bi pijanec ne bil, bi doživel morebiti še lepšo starost. Izkušnja uči in zdravniki potrjujejo, da žganje, vino, pivo in mošt zamorijo več ljudi, kakor kuga, lakota in vojska. Govornik nas je opomnil posebno še na neko navado, ki tudi pri nas ni redka. O tem pa drugokrat. Dragi bralci! tudi ti te vrste dobro premisli in sodi sam.

Podravlje. Kakor smo poročali že prej, nam je okrajno glavarstvo v Beljaku zabranilo na dan 21. januarja t. l. nameravano predstavo dveh iger, ne da bi bilo navedlo kak paragraf, po katerem se je to ukrenilo. To je pa tudi jasno, kajti velenemški državni uradniki, njim na čelu okrajni glavar, deželnovladni svetnik Schuster, ne potrebujejo paragrafov, kajti njihovi paragrafi so nemčurški župani. Potemtakem je glavarstvo tudi sedaj zvesto poslušalo našega župana O... oziroma njegovega tajnika, kateremu so naše narodne naprave največji kamen v želodcu. Proti tej zabranitvi se je bilo seveda treba postaviti, in mislili smo, da bomo dobili pri vladi več pravice ter smo vložili dne 31. prosinca t. l. priziv. Sad tega priziva pa je bil le-ta, da smo smeli cele tri mesece čakati rešitve, kajti dne 29. aprila smo šele dobili odlok c. k. okrajnega glavarstva v Beljaku z dne 25. aprila 1906, štev. 12.404, iz katerega smo izvedeli, da nam je vlada zavrgla naš priziv in potrdila odlok, s katerim se je uprizoritev zabranila. Ta rešitev je pisana v nemškem jeziku. Oglejmo si jo malo, ali boljše rečeno njene napake; tam se piše: „Gottestahl“ namesto „Gottestal“; „der in Slowenischer Sprache erschienen Bühnenwerke“, namesto: „der in slovenischer Sprache erschienenen Bühnenwerke“; „keie Folge“ namesto „keine Folge“; „dem Zustellungstage“ namesto „dem Zustellungstage“; in „steht Ihnen einzubringende Rekurs offen“ namesto „steht Ihnen der einzubringende Rekurs offen“. Res „hail“ bi zaklical taki nemščini; ta je pa še veliko hujša, kakor „novoslovenščina“. Pa hvala Bogu, saj bomo dobili kmalu v St. Jakobu „Narodno šolo“, da se bodo mogli iti tja učiti uradniki okrajnega glavarstva nemški. Mislim, da jim bo to tudi dovoljeno, saj je izvolila šentjakobska občina Schuster-ja častnim občanom.

Deželna vlada je sicer zavrnila priziv, ampak paragrafa tudi ni našla. Sam vzrok za zavrnitev je, da se pri predstavah navadno nahajajo nesposobnosti (Unkömlichkeiten). To je pa res čudno, da se tako hitro dobijo razlogi, če se gre za to, da se nam kaj zabrani, ali pa narobe, če se nemčurjem kaj dovoli.

Zaradi tega pa ni treba misliti, da smo mi Bog ve kako žalostni, tega smo že navajeni, da se nam še živim koža s telesa vlači. Pa naj bo kar hoče — morda je pa še kak gospod, katerega bomo poprašali. Da se pa nemčurji veselijo, če vidijo, kako se nam jemlje ena pravica za drugo, to je pa stara reč. Sicer pa vemo, od kod je to prišlo, kakor smo že enkrat pisali. Mi živimo v veleslavnem Robač-Oraš-evem rajhu, več pa ni treba reči; saj poznamo našo ustavo: sicer pa vemo, da so od vseh kozlov, kar jih je bilo od Abrahama sem ustreljenih, najdebelejši in najimenitnejši Oraševi.

Podravlje. (Primicija.) Ravno o času, ko se na novo preživlja cela narava iz zimskega spanja, obhajala je skočidolska župnija redko slavnost, slavnost nove sv. maše, ki jo je daroval v Podravljah dne 22. m. m. sin vrnega našega narodnjaka g. Šervicelj-na, č. g. o. Jozue Šervicelj. Ta dan je bil pravi praznik ne samo za gosp. primicijanta in njegove starše, ampak tudi za

celi naš okraj in za vse bližnje župnije. Kljub temu, da je bilo vreme jako spremenljivo, prihitelo je vendar od blizu in daleč mnogo ljudi. Veličasten je bil sprevod od doma novomašnikovega proti cerkvi. Nepozaben bo ostal vsakemu prekrasen pogled na množico ljudstva, ki je bilo zbrano pred cerkvico, pazljivo poslušajoč slavnostno pridigo, katero je imel slavljencev redovni brat č. g. o. Met. Schneditz iz Beljaka. Zares prevzvišeno je bilo slavje tega dneva. Dal Bog, da bi ostalo za vselej zapisano v srcu teh, ki so bili navzoči! Pri tej priložnosti pa se je treba spomniti tudi naših tamburašev, ki so pri obedu v Glaserjevi gostilni prav izborno znali zabavati celo družbo, tako da so si zaslužili laskavo pohvalo č. g. župnika Hüttnerja, dobrega poznavalca muzikalične umetnosti. Le tako vrlo naprej pod vodstvom vašega izvrstnega učitelja gosp. Podbregarja in vaš zbor bo postal v kratkem še mogočnejši činitelj v naših narodnostnih borbah kakor je že sedaj! Ti pa, dragi naš novomašnik, ki v kratkem spet zapustiš svojo lepo slovensko domovino in odrineš zopet nazaj med tirolske Nemce, ne pozabi svojega naroda v tujini, vedi vedno, da ti je stala zibelka v slovenski hiši, na slovenskih tleh, in da si v svoji domovini smel najprej darovati Najvišjemu spravno daritev. Upamo pa s teboj, da ti bo enkrat božja previdnost odkazala delo med tistimi, katerih miloglasen jezik si najprej govoril. Do tedaj pa se spominjaj v molitvi svojega teptanega naroda. Naj ti bo redovniški tvoj stan vselej vir prave sreče in prave zadovoljnosti!

Iz velikovškega okraja. Nekje na glavnem trgu slavnega Blekovškega mesta se nahaja neka beznica, kjer toči neki „shavžan pesicar“ iz onstran Drave „pristno“ žganje in sladek mošt. Mož je čisto pozabil, da so mu bili starši Slovenci in da živi izključno le od slovenskih grošev, katere mu mi okoličani prav pridno donajamo. Ta mož je grozno študiran, tako, da se mu njegova modrost sveti z rdečega nosa. Pri vsaki priliki nam kmetom dela kratek čas s svojo izborno politiko ter nas hujska proti rodnim bratom in veri ter našteva usluge, za katere naj bi bili našim nemškim sovragom hvaležni. Vedno ima pripravljen kak nemški časopis, iz katerega nam čita tako neslane odlomke, ki so naperjeni proti nam Slovincem ter veže otrobe, da se Bogu smili. Cele kupe one smrdljive cunje, kateri se pravi „Štajerc“, ima v zalogi, ter ga nam usiljuje, češ, to je edin slovenski list, ki zastopa kmetске koristi, ki piše resnico in ki se nobenega ne boji, ne Boga, ne vraga. — Navadna njegova fraza je: „Mi meščani vam hočemo le dobro, združite se z nami in videli bode, kako jo bomo farjem zakurili.“ — Sploh se pa ta možič postavlja na stališče, kot da bi mi okoličani brez velikovških Nemcev ne mogli živeti. A ravno narobe je. Velikovški Nemci so od nas odvisni, kajti ko bi nas v mesto ne bilo, bi še soli za krop ne imeli ter morali „lodne“ zapreti in to od prvega do zadnjega, saj vsi od nas kmetov žive, od meščanov samih bi pa kmalu tolste trebuščke izgubili. Ob sredah, ko je beznica tega vzor-nemca polna nerazodnih ljudi, ki z odprtimi ustami poslušajo njegove neslanosti in se jim še dobro zdi, če so zasmehovani, ker so Slovenci, takrat zna pač dobro slovenje, a med tednom je pa tako „tajč“, kot njegovi vinski bratci. „Kšeft je kšeft.“ In le-ta renegat se prav nič ne sramuje obstati, da je rojen Slovenec, da se je šele v mladih letih navadil toliko nemško lomiti, da se je zamogel s tovariši razumeti. Prav nič se ne sramuje povedati, da je postal iz „prepričanja“ naš so-vrag, nemškutarski podrepnik „Štajerca“. Kmetje, odprite vendar oči in ne pustite se še nadalje od takih poturic za nos vleči. Kadar pridete v Velikovec, nesite svoje trdo zaslužene groše rajši tja, kjer dobite za svoj denar pošteno postrežbo, pa se vam ni treba bati, da vas bodo zbadali, ker ste slučajno „bindišarji“. — Takih „pristnih“ Nemcev, ki slišijo na tako pristna nemška imena, kakor je ime zgoraj omenjenega, se pa bolj ogibajte, kakor zlodja. — Gospod urednik, ne zamerite mi, da sem Vas danes nadlegoval s temi vrsticami, po malem pridejo vsi taki tički na vrsto, ki so pozabili, da se po njihovih žilah pretaka slovenska kri, in takih je v Velikovcu še precej.

Okoličan.

Shod krščansko-socijalnega delavskega društva v Podsinjivasi, ki se je vršil 29. aprila pri Gašparju, se je izborno obnesel. Dokler nam pojejo tako izborni pevci, se ne bojimo prav nič za društvo. Prvi govornik je govoril o svobodni šoli. Razvijal je sledeče misli: Osnovale se je lani novo društvo, svobodna šola. Namen društva je izruti iz šole popolnoma vsak sled veronauka. Oče naš, češčena Marija in druge vsakemu katoličanu svete molitve so temu društvu v pohujšanje. „Čemu,“ tako novi apostoli, „čemu govoriti otroku

že o drugem svetu, ko je komaj stopil na ta svet?“ To društvo je framazonstvo ustvarilo, judje so bili krstni botri in hajlovci in „pročodrimovci“ so sprejeli novega otroka v svojo hišo. Nam Slovincem pa to noče v glavo! Pustimo Nemcem njih svobodno šolo! Slovenec, dokler bo pošten Slovenec, bo tudi vrata kazal takim novim iznajdbam kot je svobodna šola. — Drugi govornik, visokošolec g. Wiser, je poudarjal potrebo organizacije in discipline. Krt, orel in človek, ako prvi tišči navzdol, drugi navzgor, tretji pa naprej, še niso voza prav nikamor zavlekli: tako hodimo tudi mi enotno za voditelji, kojih smo si sami izbrali. Nadalje je merodajna za obstoj vsakega naroda neodvisnost duha in telesa! Prvo si priborimo z izobrazbo, drugo pa z gospodarsko organizacijo. Da bi nam ne škodovalo več narodnega ponosa, o tem smo tudi lahko prepričani. Kot vzor v tem oziru naj nam bodejo Čehi! — Vesele pesmi odličnega pevskega zbora so zaključile lep shod.

Tisoči priznanj potrjujejo

da najboljše in najcenejše dobavlja

cerkvene paramente in oprave

neprekosno že 95 let stara tvrdka

Josip Neškudla

c. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar

Jablouné nad Orlicí, št. 86, pošta istotam, Češko.

Prosi se natančnega naslova.

Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštnine prosto.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo.

(Dalje.)

Zdaj naj sledi še nekoliko opominov, ki se tičejo krme in krmljenja goveje živine v obče.

Najnaravnejša, najprikladnejša in najboljša klaja za goved je sveža trava, sveža detelja, seno, otava in slama. Goveda morajo dobivati veliko krme, da si napolnijo svoje velike želodce, ker le takrat se klaja dobro izkoristi, prekuha in prebavi, če je želodec poln. Torej morajo dobivati goveda sena in slame, da si nabašejo s tem zelodec; ostala krma, kakor žito, oljnate tropine itd. ugajajo jim samo, če se krmijo skupaj s senom in slamo, a sama na sebi niso dobra, ker toliko se jih ne sme dati, da bi želodec izpolnila. Celo in nepripravljeno žito je za goveda pretrdo in preveč težko prebavno; veliko celega zrnja prehodi vsa prebavila, kjer se nič ne prekuha, temveč pride popolnoma neizkoriščeno v gnoj. Iz tega se lahko nimamo, da bi bilo zapravljjanje, ko bi krmili goveda s celim žitom; torej jim dajajte kuhano, ali na debelo zmleto žito, moko ali otrobe. V tem oziru poznamo samo eno izjemo. Izkušnje so nas namreč do dobrega poučile, da so biki plemenjaki srčnejši in iskrenjejši, če dobivajo celega ovsa. Torej dajajte bikom celega ovsa, a vsi drugi goveji živini pa le pripravljene žita. — Različno perje in sploh zelenjava je dobra krma za goveda, ali zraven tega se jim mora dati tudi bolj tečne klaje. Korenstvo in gomolnice so govedu všečno krmivo; ali same na sebi niso baš dobre, ker so preveč vodene in premalo redilne. Če jih pa pokladate zraven tečnejše krme, potem pa prav dobro prijajo. Poparjeno, kuhano ali okisano klajo (rezanico, pleve, stroke fižola in graha itd.) goveda rada žro, posebno ugaja molznim kravam in pitalni živini; vendar jim morate zraven tega pokladati sena in slame, a pitancem tudi otrobov, zdrobljenega žita, oljnatih tropin itd.

V sveži klaji se nahaja 70 do 90% vode, a 10 do 30% suhih ali redilnih snovi. Z drugimi besedami se pravi to: V 100 kilogramih sveže krme je 70 do 90 kilogramov vode in 10 do 30 kilogramov redilnih delov. Vendar je glede tečnosti tudi med svežim krmivom precej velik razloček. Sveža detelja je mnogo redilnejša od navadne trave, a trava je zopet tečnejša kakor drevesno ali repno perje. Mlada, nežna in sočnata trava eneinstev vrste je mnogo bolj tečna od starejše; kolikor starejša je rastlina, toliko manj redilnih delov ima v sebi. To se pravi z drugimi besedami: Mlade rastline so skoraj za polovico bolj redilne, kakor starejše, trde, že ocvetele. Torej rojaki, krmite mlado travo in mlado deteljo, ne pa stare, mnogo manj redilne.

Sveže trave in sveže detelje pa ne smete krmiti same zase (k večjemu bi mogli izvzeti molzne krave), ampak jo mešate med slamo in med slabše seno. S tem mešanjem preprečite, da se redilni deli sveže trave in zelene (frišne) detelje po nepotrebem ne zapravljajo, in da s tem preprečite hitro napenjanje pri goveji živini.

Kakor sem že omenil, morejo molzne krave dobro izhajati s samo svežo (frišno) klajo. Tudi za mlada, še nedorastla goveda je sveža zelena piča izvrstno krmivo, a zraven tega jim morate dati nekaj sena in slame, odnosno tudi zdrobljenega žita. Delavni voli opravljajo sicer malo vožnje tudi pri sami sveži travi, a vendar je boljše, če jim privržete nekoliko sena, a pri zelo težavnem delu tudi žita. Pitanci se s samo svežo klajo sicer precej podebelé, ali z njo jih vendar ne morete popolnoma spitati. (Dalje sledi.)

Politični pregled.

Avstrija. (Gautsch odstopil.) Za zadnji list nam je došla že prepozno vest, da je ministrski predsednik baron Gautsch odstopil. Cesar je sprejel njegovo ostavko. Odstopil je tudi minister notranjih zadev, grof Bylandt-Rheidt. Naslednik Gautscheva je dosedanji tržaški namestnik princ Hohenlohe. Novi ministrski predsednik je še mlad, star komaj 43 let. Bil je od leta 1894 do 1899 okrajni glavar na Češkem, na kar je prišel v ministrstvo notranjih zadev. Leta 1903 je postal deželni predsednik v Bukovini, l. 1904 pa po odstopu grofa Goessa cesarski namestnik v Trstu. Na Primorskem so bili splošno zadovoljni z njim kajti pokazal se je nepristranskega in tudi Slovincem in Hrvatom pravičnega. Pričakovati je torej od njega, da bo tudi kot ministrski predsednik skušal biti vsem narodom avstrijskim enako pravičen. Gautscha so vrgli Poljaki, ki nikakor niso hoteli odnehati od svojih zahtev glede zvišanja števila poslancev za Galicijo. Gautsch je sicer rekel svoj čas, da živi in pade z volilno reformo vred, ali sedaj je Gautsch padel, volilna reforma pa vendarle ni padla z njim, kajti znano je, da je novi ministrski predsednik, ki je ob enem tudi prevzel ministrstvo notranjih zadev, odkritosrčen prijatelj in zagovornik splošne in enake volilne pravice. Svoj čas so ga celo imenovali „rdečega“ princa, češ, da je nekoliko socialdemokratskega mišljenja. Upati torej smemo, da bo skušal izvesti volilno reformo tako, da bo v resnici odgovarjala dejanskim razmeram. Ravno tako se nadejamo, da naše upravičene zahteve glede števila slovenskih mandatov na Koroškem ne bodo bob ob steno.

Državni zbor je odgoden do 15. maja. Med tem časom se vrše posvetovanja načelnikov državnozbornih klubov z ministrskim predsednikom. Izmed drugih prvakov raznih strank je bil klican k ministrskemu predsedniku tudi predsednik „Slovenske zveze“, dr. Šušteršič, in dr. Ploj, ki zastopa zahteve koroških Slovincov. Nasproti baronu Schweglu se je ministrski predsednik izrazil, da izvede pod vsakršnimi pogoji splošno in enako volilno pravico. Rekel je, da je iz prepričanja pristaš splošne volilne pravice. Glede parlamentarizacije najbrž ne bo ukrenil ničesar, dokler ne bo zagotovljena volilna reforma.

Štajarsko. Sedaj bodo volitve namesto umrlih poslancev Žičkarja in Berkasa. Kandidatov je več. Kažeta se že jasno dve struji: dr. Korošec — in več radikalnih.

Češko. Čehi hočejo napraviti v Pragi vse-slovensko razstavo. Rusi z veseljem pozdravljajo to misel, vendar želijo, da počakajo tako dolgo, da se vrnejo v Rusijo mirne razmere, da bo mogoče jim z vsemi močmi pomagati izvršiti to veliko misel. — Meseca aprila je potovalo nad 250 Čehov v Rim. Pridružilo se jim je tudi nekaj drugih avstrijskih Slovanov (12 Slovincov) in 28. m. m. so bili sprejeti od sv. očeta Pija X. Pri tej priliki so mu izročili Čehi krasno srebrno razpelo, katero je izdelal Myslbek, in katero je dobilo na razstavah povsod prvo darilo.

Hrvatsko. Hrvatje so dobili tudi novega ministra v osebi Josipovića. — Pri volitvah so zmagali opozicijonalcí. — V Sarajevu je splošen štrajk. Črez 8000 delavcev hodi po ulicah. Državna poslopja stražijo orožniki in vojaštvo.

Ogrsko. Na Ogrskem se vršijo sedaj volitve. Agitira se na vseh straneh. Vlada želi, da bodo volitve čiste. Krepko se tudi nemagjarski narodi postavljajo ob rob. Mogoče, da jih bode kakih 50 izvoljenih. Pri volitvah bo prišlo gotovo do krvavih pretefov, kakor je na Ogrskem navada.

Rusija se pomiruje. Na deželi so pričeli obdelovati polja. Tudi volitve v dumo (državni zbor) se vršijo mirno. Le v mestih še ni miru. Zdaj tam, zdaj tukaj vrže kak nezadovoljnež bombo in napravi mnogo škode. Tudi blagajne

še ropajo nekateri. Vojaki pa se redno vračajo po suhem in po morju v domovino. — Prvi majnik je bil letos nepričakovano miren. Prišlo ni nikjer do večjih izgrediv. Volitve v durno so že skoraj dokončane. Izvoljenih je mnogo poslancev raznih narodnosti, posebno Poljakov. Tudi delavsko-kmetiška stranka dobi mnogo pristašev. V Rigi so delavci začeli s splošnim štrajkom. Črez 300 tovarn stoji. Vendar bodo v 240 začeli zopet delati. — Ministrski predsednik grof Witte je odstopil. Njegov naslednik je baje Goremykin. Tudi minister notranjih zadev, Durnovo, je odstopil. Oba postaneta potem državna tajnika.

Srbija ima sedaj novo ministrstvo, katerega načelnik je Nikola Pasić. Obstoja iz starih radikalcev, ki bodo gotovo dobro vladali kraljestvo. Pasić tudi želi razpuščenje skupščine in nove volitve.

Književnost in umetnost.

Perotinar, I. slovenski ilustrovan mesečnik za umno perotinstvo s priveskom za umno rejo vseh malih domačih živali. Urednik in izdajatelj: Anton Lehman, Tržič, Gorenjsko. Izhaja prvi dan v mesecu in stane na leto 2 K 40 vin. Št. 1. letnik I. — Pred seboj imamo nov slovenski list gospodarske vsebine, ki bo gotovo zanimal vsakega, ki se bavi z rejo perotnine, katera bi, umno urejena, gotovo donajala našemu kmetu rednih lepih dohodkov. Posebno bi priporočali list slovenskim gospodinjam, ki bodo našle v njem dovolj dobrih svetov, kako je ravnanje z njim tako priljubljeno domačo živaljo. Poleg perotnine se bavi „Perotinar“ tudi z rejo drugih majhnih domačih živali, kar bo njegovim bralcem tudi gotovo dobro došlo. Poleg tega pa bo uredništvo tudi odgovarjalo v „listnici“ na razna vprašanja, v naznanilih pa objavljalo inserate priporočljivih tvrdk. List, kakor smo že rekli, toplo priporočamo slovenskim gospodarjem in gospodinjam.

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

Je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravju v prospeh in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Razne stvari.

Kaj je dvorska etiketa. Znano je, da so najbolj smešno pretirane etikete vladale od nekdanj na Francoskem dvoru. Za vladanja Ludovika XIV. je bilo vsakemu moškemu pod smrtno kaznijo prepovedano, dotakniti se kraljice, bodisi hote ali nehote. Nekoč je padla kraljica s konja, a ena noga ji je obvisela v stremenu. Bila je nevarnost, da konj zbeži ter se kraljica ubije. Tedaj sta se dva komornika odločila, da zoper etiketno prepoved priskočita kraljici na pomoč ter jo rešita smrti. Storila sta tako, a bila tudi obso-

jena na smrt. Rešila ju je kraljica, ki je kralja s težavo preprosila, da je pomilostil njuna rešitelja.

Belo zastavo so razobesili v ponedeljek popoldne na ljubljanskem magistratu. Bela zastava v glavnem mestu v ponedeljek, na dan letnega semnja, šele 7., to je res bela vrana. Ob 12. opoldne se je poslovil od mestnega jetničarja zadnji neki odgnanec. Tega v Ljubljani že dolgo ni bilo in to je tudi znamenje, da so Ljubljancje vkljub naraščanja prebivalstva vedno pridnejši.

Vabilo.

Hranilnica in posojilnica na Suhi bo imela svoj

letni občni zbor

v nedeljo, dne 13. maja 1906, ob 1/2 3. uri popoldne, v hranilnični pisarni s sledečim sporedom:

1. Čitanje revizijskega poročila.
2. Poročilo o delovanju hranilnice in posojilnice za l. 1905. in odobrenje letnega računa.
3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
4. Razni nasveti.

K obilni udeležbi vabi vse zadržnike

odbor.

Kopališče in vodno zdravilišče v Kamniku na Kranjskem.

Postaja c. kr. državne železnice. Popolno zdravljenje z vodo (sistem Priessnitz, Winternitz in Kneipp), ogljenokisle in električne kopeli, zdravljenje s suhim, vročim zrakom, masaža in zdravstvena telovadba. Uporaba elektrike. — Načrti zastoj. — Sezija od 15. maja do septembra.

Zdravniški vodja: **Dr. Rudolf Wackenreiter.**

Pozor! Podpisani kupim prve letnike „Slovenskega Prijatelja“ (pridige) in sicer: iz l. 1852., 1853., 1854., 1855., ki pa morajo še dobro ohranjeni biti. **Frane Schaubach**, dekan v Domačalah, pošta Podravlje pri Beljaku na Koroškem.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Kajža p. d. Lederstube št. 15

na Ricinju tik Velikovca se takoj proda. Ravno tako se tudi proda vse orodje za orodniškega kovača. Več pove lastnik **Šimon Kramer**, orodniški kovač na Ricinju, pošta Velikovec.

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino

priporočal je ljubljanski knezoškofjski ordinarijat več. duhovščini za nakup pri **kmetijskem društvu** (zadrugi) v **Vipavi** zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej fino staro in novo namizno vino po 40 do 50 kron za 100 litrov loko kolodvor Postojna. — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunajo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, pinela po 50 K, stari beli burgundec po 60 K ter stara buteljska vina.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Želodčne kapljice (prej kapljice sv. Marka).

500 let je stara lekarna, v kateri se izdelujejo po izkušenem zdravniškem receptu želodčne kapljice (prej kapljice sv. Marka). Te želodčne kapljice, ki so izgotovljene po receptu, ki ga mi je dal zdravnik na razpolago, so se izborno obnesle za vzdrževanje zdravja, ker je dokazano, da je

Postavno zavarovano.

nervoznost, bledičnost, nespečnost, migrena, glavobol vedno le posledica slabe prebave, in vsled tega pomanjkljive tvoritve krvi. Kapljice izborno učinkujejo pri prehladi želodca, želodčni slabosti, slabi prebavi in ž njo zvezanem telesnem zaporu in breztečnosti.

Izpis iz skoraj vsakdan mi prostovoljno pripisanih zahvalnih pisem:

Z Vašimi želodčnimi kapljicami sem zelo zadovoljen, ker so ozdravile mojo hčer dolgoletne bledičnosti. Prosim, pošljite mi za 8 kron še 2 tucata. Z odličnim spoštovanjem **HENRIK KUBRICHT**, krajevni sodnik v Radenburgu. — Vaše želodčne kapljice so moji ženi čudovito pomagale proti želodčni bolezni. Pošljite mi zopet 12 stekleničic. **JOSIP SCHNEIDER**, hišni posestnik na Dunaju, Videnska glavna cesta.

Želodčne kapljice se pošiljajo:

1 tucat za K 4.—, 3 tucati za K 11.—, 5 tucatov za K 17.—,

franko zavoje prosta pošiljka, ako se znesek prej vpošlje ali po poštne povzetju. Razpošilja edino le **mestna lekarna v Zagrebu**, Markov trg št. 6, poleg cerkve sv. Marka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izzrepane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

V Celovcu
v nedeljo
20. maja 1906

Le en dan!

V Celovcu
v nedeljo
20. maja 1906

Na zemljišču

stare tovarne za svinčene beline

(auf den Gründen der alten Bleiweiss-Fabrik).

Ena predstava popoldne ob 2. uri.

Druga predstava zvečer ob 7. uri.

Blagajnica se otvori ob
1. uri popoldne in ob
6. uri zvečer.

Večerna predstava se ne
razlikuje prav nič od
popoldanske.

Sedeži so z nepremočljivo streho pokriti.

Buffalo Bill's Wild West

A Congress of Rough Riders of the World

najdrznejši jahači na celem svetu

osebno vodi in proizvaja

Col. W. F. Cody, „Buffalo Bill“.

Nikaka trgovska prevara, res zadnji tourné!

Ne pridejo nikdar več! Oglejte si razstavo in ne zamudite te prilike!

Trije posebni vlaki.
800 mož, 500 konj.

Predstave se vrše v polnem ob-
segu, najpopolnejše, brez vsakega
okrajšanja v velikanski areni.

Edino podjetje te vrste celega sveta, ki se ne more posnemati in je brez primere.
Ves izobražen svet je to podjetje javno priznal kot najzanimivejše in najsijajnejše.

100 hrabrih rdečkožcev.

Nastopi tudi četa japonskih „Samurajev“

s svojimi starinskimi in modernimi vojnimi vajami.

Buffalo Bill, kralj strelcev na konju

s svojimi čudovitimi strelnimi vajami na dirjajočem konju.

Veterani konjištva vseh dežel v svojih vajah in vojaškem razvoju.

The Congress of Rough Riders of the World.

Najinljivejši vojaški prizor: „Bitka ob Little Big-Horn-u“,

ki se živo in po najlepših skupinah predstavlja, v katerih napadejo divjaki oddelek Kusterja in ga navzlic junaški branitvi docela pobijejo. Ta vojaški naskok, katerega se udeleži do 800 Sioux-Indijancev, strelcev in vojakov s konji, je tako nepopisljivo krasen prizor, da mu ni primere, ter se konča z živo sliko:

Poslednja utrdba in junaški odpor Kusterjev.

Velika arena je zvečer na posebni električni način krasno razsvetljena.

Predstave se vrše ob vsakem vremenu.

Samo ena vstopnica zadostuje, da si more vsakdo ogledati vse naznanjene znamenitosti.

Cene prostorom „Buffalo Bill“: Prvi sedež K 2.—, numerirani sedež K 4.—, rezervirani sedež K 5.—, sedež v loži K 8.—, loža (6 sedežev) K 48.—. Otroci pod 10 let stari plačajo polovično ceno.

Vstopnice se prodajajo sedeži po 5 in 8 K od 9. ure dopoldne na dan predstave pri podjetju na zemljišču stare tovarne za svinčene beline.

➔ V Mariboru se vršijo predstave dne 19. maja 1906. ➔

Ravnokar je izšla nova izdaja:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil

† Štefan Kociančič

profesor bogoslovja v Gorici.

Druga izdaja.

Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Cena: Dva dela, mehko vezana za ude K 5.40, za neude in po knjigarnah K 8.—, po pošti franko 1 K več.

” ” ” trdo vezana z usnatim hrbtom za ude K 7.80, za neude in po knjigarnah K 11.—, po pošti franko 1 K več.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. ap. veličanstva.

XXXVII. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 18.137 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 512.200 kron.

Glavni dobitek znaša:

200.000 kron
v gotovini,

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 21. junija 1906. l.

➔ Ena srečka stane 4 krone. ➔

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstrasse 7, pri loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, v davkarijah, poštnih, brzozajavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno.

Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek državnih loterij.

Tri goldinarje

stane poštni zaboček 5 kil (okrog 50 do 60 komadov) lepo sortiranega **toaletnega mila**, vijolice, vrtnice, heliotrop, mošus, šmarnice, breskvini cvet, itd.

Razpošilja po povzetju

„podjetje Manhattan“,

Budapešta, VII., ulica Bezeredy 3.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

➔ Edino pravi je ➔

Thierryjev balsam

le z zeleno znamko z nuno.

Staroslačen neprekosljiv zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.

Cena: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“

za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljasa vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3.60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Knjižico s tisočih zahvalnih pisem zastoj in franko.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Svoji k svojim!

Tvornica slamnikov

M. Cerar v Domžalah na Kranjskem

se pripoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročenje vsakovrstnih slamnikov.

Cene nizke, postrežba točna.